

GIWbk 0911. 13. 11/2013

Sprawozdanie z kontroli doraźnej

Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii (dalej ZWLW), przeprowadzonej w trybie uproszczonym, w dniach 7 – 11 października 2013 r. Kontrolę przeprowadzono w związku z anonimowym pismem przekazanym do Głównego Lekarza Weterynarii przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Departament Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii, wraz z pismem przewodnim z 23 września 2013 r., znak ŻW bhż-db-8520-53-1/13 (3389).

Kontroli dokonano w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Szczecinie ul. Ostrawicka 2, wraz z weryfikacją ustaleń w wybranych powiatowych inspektoratach weterynarii i podmiotach nadzorowanych przez Powiatowych Lekarzy Weterynarii w Szczecinie i Kamieniu Pomorskim.

Kontrola była realizowana przez zespół kontrolny Głównego Lekarza Weterynarii i Wojewody Zachodniopomorskiego, w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz U 185, poz. 1092) w następującym składzie :

- Krzysztof Misiak – główny specjalista w Biurze Kontroli;
- Marta Zagórska – kierownik Oddziału Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego;
- Elżbieta Roessler - główny specjalista w Biurze Organizacji i Kadr Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Celem kontroli było ustalenie zasadności zarzutów zawartych w ww. anonimowym piśmie przesłanym do Głównego Lekarza Weterynarii.

Jako kryteria kontrolne powyższych zagadnień zastosowano :

- kryterium legalności – odnośnie zgodności działań z przepisami prawa powszechnego, prawa wewnętrznego, decyzjami, umowami i prawidłowości stanowienia przepisów wewnętrznych dla jednostki;
- rzetelności – odnośnie wypełniania obowiązków z należytą starannością, sumiennie i terminowo, zgodnie z regułami funkcjonowania jednostki.

Ustaleniami kontrolnymi objęto okres 2012 – 2013 r., do dnia kontroli. Cytaty z kontrolowanej dokumentacji i udzielanych wyjaśnień pisane są kursywą, w pisowni zgodnej z zawartą w dokumentach lub udzielonych wyjaśnieniach.

W wyniku ustaleń kontroli, zawartych w dowodach zgromadzonych w toku czynności kontrolnych, przeprowadzonych od 7 do 11 października 2013 r., na podstawie art. 36 ustawy z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz U nr 185, poz. 1092), przekazuję Panu niniejsze sprawozdanie z kontroli składające się z dwóch części. Pierwsza część została zrealizowana przez Biuro Kontroli GIW, druga przez ZUW.

CZEŚĆ I

Kontrole realizowane przez WIW w Szczecinie w zakresie prawidłowości nadzoru przez PLW w Kamieniu Pomorskim ubojów z konieczności przez rzeźnię

Zespół bezpieczeństwa żywności, pasz oraz ubocznych produktów zwierzęcych WIW w Szczecinie przeprowadzał w 2012 r. kontrole związane z realizacją ubojów z konieczności. W 2012 r., 4 października, przeprowadzona została kontrola PLW w Kamieniu Pomorskim w zakresie nadzoru nad zakładem , wynikająca z pisma GLW GIWbż-5010-30/12(2) z 14 września 2012 r., polecającego *przeprowadzenie kontroli zakładów dokonujących ubojów bydła wykazującego nietypowe objawy w trakcie badania przedubojowego, w tym zwierząt pourazowych.*

Analiza dokumentacji z ww. kontroli¹ wykazała :

1. zachowanie kryterium legalności – gdyż kontrolę wynikająca z ww. pisma zrealizowano na podstawie ustawy o kontroli w administracji rządowej;
2. zachowanie kryterium rzetelności poprzez zidentyfikowanie wielu nieprawidłowości w sprawowanym przez PLW nadzorze nad zakładem

Nieprawidłowości dotyczyły następujących zagadnień :

- braku stwierdzania przez PLW w Kamieniu Pomorskim podczas kontroli osób wyznaczonych do wykonywania czynności urzędowych w rzeźni naruszeń dobrostanu;
- nieprawidłowych procedur podmiotu dotyczących znakowania tusz bydła pochodzących z uboju z konieczności;
- nieprawidłowej oceny poubojowej tusz bydła, które przed ubojem określono jako zalegające lub było podejrzane o chorobę. Stwierdzono przypadki uznania tusz bydła za zdatne do spożycia, pomimo faktu, że nie powinny one być skierowane do uboju w rzeźni;
- dostarczenia do rzeźni, celem dokonania uboju, krów niemogących się wycielić;
- dostarczenia do rzeźni, celem dokonania uboju, bydła z komplikacjami poporodowymi;
- dostarczania do rzeźni, w celu dokonania uboju, bydła niemogącego się samodzielnie poruszać;
- nierzetelnie wypełnianie dokumenty o łańcuchach pokarmowych zwierząt kierowanych do uboju;
- dokonywanie w rzeźni ubojów z konieczności dla sztuk bydła, u których w badaniu przedubojowym stwierdzono zaleganie;

3. Zachowanie kryterium legalności i rzetelności polegające pisemnym² wystąpieniu ZWLW do właściwych wojewódzkich i powiatowych lekarzy weterynarii o weryfikację informacji odnośnie stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości w łańcuchu pokarmowym oraz sprzeczności informacji dotyczących leczenia bydła z ich stanem zdrowotnym. Pisma zostały skierowane do Lubuskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, Powiatowych Lekarzy Weterynarii w Myśliborzu, Nowogardzie, Świdwinie, Szczecinie, Białogardzie, Gryficach, Drawsku Pomorskim i Kamieniu Pomorskim.

¹ Notatka służbowa z kontroli GIW nr 1 z 7 X 2013 r. z załącznikami z kontroli WIW przeprowadzonej 4 X 2012 r.

² Pisma ZWLW z 11 października 2012 r. do wymienionych wojewódzkich i powiatowych lekarzy weterynarii.

4. Brak zachowania kryterium rzetelności dla programu ww. kontroli³ WIW, sporządzonego 28 IX 2012 r. Temat kontroli nie pokrywa się z treścią pisma GLW polecającego przeprowadzenie kontroli. Programu kontroli nie dostosowano do zagadnień mających być przedmiotem kontroli. Spośród siedmiu zagadnień kontrolnych, tylko ostatni (7) punkt jest bezpośrednio związany tematycznie z treścią pisma polecającego przeprowadzenie kontroli. Całkowicie niezasadne jest umieszczenie w programie kontroli zagadnień o poniższej treści :
- kontrola zakładu pod kątem spełnienia wymagań unijnych;
 - zakresy czynności osób zajmujących się tematyką objętą kontrolą.
5. Brak zachowania kryterium legalności i rzetelności dla wydanych upoważnień do przeprowadzenia kontroli WIW. Na upoważnieniu nr 128⁴ wpisano nieprawidłowe stanowisko służbowe, nie przywołano niezbędnych zapisów z art. 19, ust. 3 i art. 14, ust. 1, pkt 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej. Z powodu braku przywołania ww. przepisów, osoba upoważniona pozbawiona była kompetencji do weryfikacji ustaleń kontrolnych w nadzorowanym podmiocie. Ponadto w upoważnieniu brak jest zapisu odnośnie weryfikacji ustaleń kontrolnych w nadzorowanym przez PLW w Kamieniu Pomorskim podmiocie. Zakres kontroli wpisany w treści upoważnienia nie jest zgodny z programem kontroli oraz pismem GLW polecającym przeprowadzenie kontroli.
6. Brak zachowania kryterium legalności dla treści sporządzonego sprawozdania⁵ z kontroli. W jego treści brak jest oceny sprawowanego nadzoru PLW w kontekście kontrolowanych zagadnień, wyciągnięcia wniosków z ustaleń kontrolnych odnośnie prawidłowości funkcjonowania nadzorowanego podmiotu i sprawowanego nad nim nadzoru. Na podstawie dokonanych ustaleń wydane zostały jedynie dwa zalecenia, podczas gdy z opisu stanu faktycznego wynika, że należało wydać ich znacznie więcej, np. polecić uchylenie decyzji do wykonywania czynności urzędowych w rzeźni „Wołowina” dla osób wyznaczonych.
7. Brak zachowania kryterium rzetelności dla sprawozdania z ww. kontroli, gdyż :
- brak jest w jego treści wskazania wg jakich kryteriów realizowano kontrolę. Skutkiem tego nie wyszczególniono naruszeń poszczególnych kryteriów w zakresie prawidłowości sprawowania nadzoru w kontekście realizowanego zagadnienia kontrolnego;
 - treść sprawozdania z kontroli ma w wielu miejscach formę narracji z komentarzem osoby sporządzającej, zamiast jasnego w przekazie wykazu stwierdzonych nieprawidłowości dla poszczególnych kryteriów kontrolnych. Narrację potwierdzają następujące zapisy sprawozdania :
 - podczas tej kontroli stwierdzono wiele nieprawidłowości, które zostały w bardzo czytelny i prawidłowy sposób opisane w protokole;
 - przedstawienie propozycji terminów przez stronę nie powinno się odbywać dopiero w momencie sprawdzania przez kontrolującego wykonania obowiązków;
 - zakład posiada opracowany i wdrożony system jakości HACCP, który podlega ciągłym zmianom i weryfikacji przez producenta jak i przez PLW;
 - brak jest w procedurach opisu postępowania i oznakowania tusz bydła pochodzących z uboju z konieczności, a także brak świadomości przedstawicieli zakładu, że takie mięso może być wykorzystane jedynie na rynku krajowym;

³ Program kontroli z 28 IX 2012 r. – dokumentacja fotograficzna

⁴ Upoważnienie nr 128 wydane dla Katarzyny Piskorz – wojewódzkiego inspektora weterynaryjnego ds. higieny środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego – dokumentacja fotograficzna

⁵ Sprawozdanie z 30 X 2012 r., znak WIW HŻ.1611.21.2012

- to właściciel zakładu ma obowiązek wymagać od właściciela zwierzęcia rzetelnego wypełnienia towarzyszącej zwierzęciu dokumentacji;
- w sprawozdaniu ogólnikowo ustosunkowano się do nieprawidłowości dotyczących postępowania z mięsem pozyskanym z bydła poddanego ubojom z konieczności. Z treści zapisu – w Wyniku badania poubojowego jedynie 69 sztuk bydła z ubitych 423 podejrzanych o chorobę i zalegających w wieku powyżej 48 m-ca życia uznano za nienadające się do spożycia przez ludzi - nie jest wiadomo z czego dane pochodzą i jakiego okresu dotyczą. Tych samych szczegółów nie zawiera również zapis – *Niejednokrotnie sztuki które (...) nie powinny zostać w ogóle skierowane do uboju zostały uznane za zdatne i przekazane odbiorcom bez żadnej informacji z jakiego typu uboju pochodzą i że mogą być wykorzystane jedynie na rynku krajowym. Z załączników do sprawozdania⁶ dotyczących powyższego zagadnienia wynika, że mięso z ww. sztuk wysyłano do zakładów zatwierdzonych do handlu, a nie na rynek krajowy (MLO).* Ponadto dokumenty HDI wystawiane na przewóz mięsa nie zawierają wszystkich niezbędnych danych, w tym informacji, że mięso jest przeznaczone do wykorzystania przez zakłady zakwalifikowane na rynek krajowy. Większość mięsa została dostarczona do macierzystego zakładu spółki –¹
- niektóre ustalenia kontrolne są sprzeczne ze sobą. Powyżej zapisu (*dowód kontroli nr 8 stron 3*) zawarte jest zdanie – *W dniu 25.09.2012 r. zostało wszczęte postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie, a następnie w dniu 2.10.2012 r. zakończone, o czym strona została skutecznie poinformowana.* Poniżej natomiast zamieszczono zdanie – *W wyniku tego postępowania administracyjnego w dniu 9.10.2012 r. została wydana decyzja nr PIW 3207.HŻ.4210.19.12 nr dz. Decyzji 234/12.* Wydanie decyzji jest elementem trwającego postępowania administracyjnego, w związku z czym nie mogło ono zostać zakończone 2 października 2012 r.;
- z treści niektórych zapisów w sprawozdaniu nic nie wynika, np. – *Wyznaczeni lekarze weterynarii do nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych kontrolowani są przez PLW i kontrole te dokumentowane są w protokołach kontroli - Lista kontrolna SPIWET.* Z zapisu nie wynika zatem, czy PLW stwierdzał nieprawidłowości w wykonywaniu zleconych decyzją czynności. Z innych miejsc sprawozdania wynika, że kontrolujący z WIW stwierdzili liczne nieprawidłowości w wykonywaniu czynności urzędowych przez wyznaczonych lekarzy weterynarii;
- brak jest numeracji stron sprawozdania. Utrudnia to m. in. wskazanie w nim miejsc zawierających niezrozumiałe lub niepoprawne zapisy;
- niezasadnie, w końcowej części sprawozdania, zawarte są zapisy o postępowaniu ZWLW w stosunku do podległych powiatowych lekarzy weterynarii, w kontekście kontrolowanego z polecenia GLW zagadnienia. Niezrozumiała jest również treść oraz intencja zapisu w końcówce sprawozdania – *dlatego też zostanie złożony wniosek do Izby Lekarsko-Weterynaryjnej o przeszkolenie również terenowych lekarzy weterynarii w szerszym gronie na terenie województwa zachodniopomorskiego.* Z zapisu nie wiadomo kto ma złożyć taki wniosek, jakiego szkolenia ma dotyczyć i jaki on ma związek ze zrealizowaną kontrolą;
- zalecenia do realizacji przez PLW w Kamieniu Pomorskim nie obejmowały wszystkich istotnych zagadnień wynikających ze stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości. Pomimo zidentyfikowania podczas kontroli wielu

⁶ Załącznik 13, zawierający ręczny dopisek – *uboje z konieczności-przekazanie mięsa- odbiorcy* Na załącznik składają się specyfikacje wysyłki oraz HDI

nieprawidłowości, w tym kwalifikowania do ubojów z konieczności bydła z innych przyczyn niż nagły uraz, wypadek – ZWLW nie wyciągnął z tego proceduru żadnych wniosków i nie wydał w tej sprawie zaleceń. Ponadto treść wydanych zaleceń pokontrolnych sporządzona została nierzetelnie, nie wyodrębniono ich jednoznacznie w treści sprawozdania, jako zalecenia do realizacji. Zalecenie pierwsze (treść poniżej) nie precyzowało, jakich przypadków miało dotyczyć zawiadomienie organów ścigania. Zalecenie drugie, dotyczące przeszkolenia wyznaczonych lekarzy weterynarii z zakresu elementarnych czynności jakie mają wykonywać było bezcelowe. Organ powinien powierzać wykonywanie czynności urzędowych osobom, które zagwarantują prawidłowość ich wykonywania.

Z pisma PLW w Kamieniu Pomorskim informującego⁷ ZWLW o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych wynika, że nie zostało zachowane kryterium legalności i rzetelności względem realizacji wydanych zaleceń pokontrolnych, gdyż :

- zalecenie ZWLW brzmiało – *W związku z powyższym zobowiązuję PLW w Kamieniu Pomorskim do zawiadomienia organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa w wymienionych wyżej przypadkach zarówno przez właściciela zwierząt z gospodarstw ich pochodzenia, przewoźnika jak i właściciela zakładu uboju;*
- PLW w Kamieniu Pomorskim udzielił następującej informacji o sposobie realizacji zalecenia – *zgodnie z właściwością miejscową poinformowano Powiatowych Lekarzy Weterynarii właściwych dla miejsca pochodzenia zwierząt o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w zakresie dobrostanu przez właścicieli zwierząt. W/w pisma zostały przekazane do wiadomości Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Szczecinie dnia 12 listopada 2012 r. wraz z pismem przewodnim nr PIW 3207.HŻ.039.26.2012.*

PLW w Kamieniu Pomorskim, zgodnie z art. 304 § 1 Kodeksu postępowania karnego sam powinien dokonać zawiadomienia organów ścigania, a nie informować o możliwości popełnienia przestępstwa powiatowych lekarzy weterynarii z miejsca pochodzenia zwierząt. Ponadto wynikało to również polecenia ZWLW.

Z treści pisma informującego o realizacji zaleceń wynika również, że nadzorowany podmiot poinformował pisemnie PLW w Kamieniu Pomorskim, że od 15 listopada 2012 r. zaprzestaje dokonywać kupowania bydła pochodzącego z ubojów z konieczności.

Inne działania ZWLW związane z dokonywaniem ubojów z konieczności.

ZWLW kierując się oceną ryzyka w odniesieniu do realizowania ubojów zwierząt z konieczności kierował do różnych organów pisma związane z tym zagadnieniem. Pisma były kierowane do podległych PLW, w tym do PLW w Kamieniu Pomorskim, do GLW i do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie. Z treści pism wynika, że ZWLW zachował kryterium legalności i stosownie reagował na nieprawidłowości.

- 1) ZWLW skierował do podległych powiatowych lekarzy weterynarii pismo informujące o zakazie transportowania do rzeźni zwierząt, które nie są w stanie samodzielnie się poruszać⁸;
- 2) Pisma kierowane do PLW w Kamieniu Pomorskim dotyczyły następujących zagadnień :

⁷ Pismo z 19 listopada 2012 r., znak PIW 3207-091.1.2012

⁸ Pismo z 17 sierpnia 2012 r., znak WIW HŻ. 9210.41.2012

- przypomnienia, że do ubojów z konieczności mogą być kierowane jedynie zwierzęta, które miały wypadek i względy dobrostanu uniemożliwiają jego transport do rzeźni⁹;
 - przedłożenia danych teleadresowych dotyczących odbiorców mięsa wołowego z zakładu (za lipiec 2013 r. na potrzeby postępowania wyjaśniającego;
 - zapytanie odnośnie przyczyn skierowania do rzeźni w lipcu 2013 r. poszczególnych sztuk bydła z uboju z konieczności, wraz z podaniem ich danych identyfikacyjnych oraz gospodarstw pochodzenia¹⁰
 - polecenie składania do WIW, do 10 dnia każdego miesiąca informacji o przyczynach skierowania poszczególnych sztuk bydła do uboju z konieczności wraz z podaniem danych identyfikujących zwierzę i gospodarstwo¹¹.
- 3) Pisma kierowane do GLW dotyczyły:
- informacji o realizacji ubojów z konieczności na terenie województwa zachodniopomorskiego¹². Do pisma zostały załączone wzory dokumentów jakie obowiązują w związku z dokonywaniem ubojów z konieczności;
 - informacji o postępowaniu podległych powiatowych lekarzy weterynarii po stwierdzeniu obecności antybiotyków z mięsie bydła poddanego ubojowi z konieczności¹³;
- 4) Pismo do PWIS w Szczecinie dotyczyło przekazania informacji do wykorzystania służbowego o odbiorcach mięsa wołowego pochodzącego z rzeźni ,
¹⁴.

Kontrola problemowa w 2013 r. PLW w Kamieniu Pomorskim w zakresie nadzoru nad produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego.

Z przedłożonych kontrolującemu dokumentów (program kontroli, oświadczenie kontrolera, upoważnienie do kontroli) nie wynika, w których dniach kontrola miała być realizowana. W trakcie niniejszej kontroli GIW (7 - 11 X 2013 r.) została przerwana.

Analiza dokumentacji dotyczącej przeprowadzenia kontroli wykazała :

- 1) brak zachowania kryterium legalności i rzetelności dla sporządzonego programu kontroli¹⁵. Brak zachowania kryterium legalności wynika z faktu niespełnienia wszystkich wymagań określonych w art. 14, ust. 2 i 3 ww. ustawy. Nie sprecyzowano zakresu kontroli. Zapis o treści - *ocena nadzoru weterynaryjnego sprawowanego przez PLW w Kamieniu Pomorskim nad zakładami (...)* nie precyzuje jakie rodzaje działalności mają być objęte weryfikacją ustaleń kontrolnych w kontekście realizowania kontroli urzędowych. Ponieważ podlegli powiatowi lekarze weterynarii zobligowania są do dokonywania kontroli urzędowych uwzględniających pakiet higieniczny i jego przepisy wykonawcze, należało zakres kontroli sprecyzować w odniesieniu do obowiązujących sekcji działalności określonych w rozporządzeniu (WE) 853. Program kontroli zawiera również istotne błędy merytoryczne zagadnień kontrolnych, np. :

⁹ Pismo z 9 sierpnia 2013 r., znak WIW HŻ. 9210.87.2013

¹⁰ Pismo z 6 sierpnia 2013 r., znak WIW HŻ. 9210.87.2013

¹¹ Pismo z 29 sierpnia 2013 r., znak WIW HŻ.9210.95.2013

¹² Pismo z 31 lipca 2013 r., znak WIW HŻ. 931.73.2013

¹³ Pismo z 20 sierpnia 2013 r., znak WIW HŻ. 931.73.2013

¹⁴ Pismo z 3 września 2013 r., znak WIW HŻ. 9210.94.2013

¹⁵ Program kontroli z 10 września 2013 r., znak WIWHŻ.1611.31.2013

- badanie sensoryczne surowców, dodatków i produktów (...) przeprowadzane przez właściciela oraz przez Inspekcję Weterynaryjną;
 - postępowanie w przypadku otrzymania wyników dodatnich przez producentów żywności oraz przez Inspekcję Weterynaryjną procedury zakładowe procedury Inspekcji Weterynaryjnej w tym zakresie;
- 2) brak zachowania kryterium rzetelności dla sporządzonego oświadczenia¹⁶ o braku przeciwwskazań do wyłączenia kontrolującego z udziału w kontroli. W treści oświadczenia przywołano numer dowodu osobistego kontrolującej. Z treści art. 16, ust. 1 wynika, że osoba kontrolująca powinna posiadać legitymację służbową;
- 3) brak zachowania kryterium rzetelności dla wydanego upoważnienia do kontroli¹⁷. W upoważnieniu niezasadnie przywołano art. 16 ustawy o kontroli w administracji rządowej. Przepis ten nie jest podstawą prawną do realizowania kontroli. Ponadto w upoważnieniu nie wskazano podstawy prawnej do wstępu na teren podmiotów nadzorowanych przez PLW w Kamieniu Pomorskim.

Kontrole nadzoru PLW w Szczecinie w zakładzie , w związku z wykonywaniem czynności urzędowych przez osoby niebędące pracownikami IW (art. 5, ust. 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej).

W końcu 2012 r. ZWLW realizował kontrolę planową w Powiatowym Inspektoracie w Szczecinie. W wystąpieniu pokontrolnym¹⁸ odniesiono się m. in. do dokonywania przez PLW w Szczecinie wyznaczeń do czynności urzędowych z zakresu badania zwierząt rzeźnych i mięsa. Z wystąpienia wynika m. in., że podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących wyznaczania przez PLW w Szczecinie do wykonywania czynności urzędowych oraz nieprawidłowości w wykonywaniu przez te osoby powierzonych czynności w zakładzie

Powyższe wystąpienie pokontrolne nie spełnia kryterium rzetelności, gdyż :

- a) nie przywołano w nim przedmiotu i celu kontroli;
- b) nie wskazano w nim kryteriów do oceny kontrolowanych zagadnień (legalności, rzetelności);
- c) w wielu miejscach wystąpienie ma charakter narracji;
- d) część z dokonanych ustaleń jest ogólnikowa, bez wskazania z czego wynikają np.:
 - niektóre zakłady mają oddzielnie sporządzone harmonogramy badań weryfikujących;
 - lekarze weterynarii upoważnieni do sprawowania nadzoru nad rozbiorem, przetwórstwem i przechowywaniem mięsa w zakładzie o WNI 32620201 prowadzą szczegółową dokumentację z nadzoru zgodnie z wymaganiami USA;
 - wyznaczeni lekarze weterynarii do nadzoru nad zakładem WNI 32620201 są kontrolowani przez inspektorów PIW w zakresie wykonywanych czynności, a wyniki kontroli zapisywane są na specjalnym arkuszu;
 - kontrola przeprowadzona przez ULW udokumentowana protokołem z kontroli i notatka służbowa skierowana do PLW przyczyniły się do wszczęcia postępowania i wydania decyzji przez PLW nakazującej usunięcie uchybień we wskazanym terminie.
- e) brak jest dokonania oceny kontrolowanej działalności;
- f) w informacjach końcowych zawarto zapis o treści – kontrolujący w trakcie trwania kontroli informował osoby kontrolowane o stwierdzanych

¹⁶ Oświadczenie z 10 września 2013 r. starszego inspektora weterynaryjnego Agnieszki Demskiej

¹⁷ Upoważnienie nr 88 z 10 września 2013 r. dla Agnieszki Demskiej

¹⁸ Wystąpienie z 22 stycznia 2013 r., znak WIW HZ.1611.19.2012

- nieprawidłowościach*. Ustawa o kontroli w administracji rządowej nie przewiduje w trakcie kontroli informowania o stwierdzanych nieprawidłowościach;
- g) brak jest przywoływania nazw zakładów. Podawane są jedynie ich numery, poprzedzone nieprawidłowym skrótem (WNI).

Ustalenia kontroli GIW dokonane w PIW w Szczecinie

1) Skład osobowy PIW w Szczecinie

PLW w Szczecinie zatrudnia w Inspektoracie siedemnastu pracowników, z czego cztery osoby to lekarze weterynarii¹⁹, jedna osoba jest technikiem weterynarii²⁰, pozostałe osoby posiadają wykształcenie inne niż weterynaryjne.

2) Wyznaczanie do wykonywania czynności urzędowych

Z analizy dokumentacji dokonywania wyznaczeń przez PLW w Szczecinie do czynności urzędowych wynika, że zachowano kryterium legalności i rzetelności. Wyznaczenia do wykonywania czynności urzędowych przez osoby niebędące pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej realizowane są od listopada 2012 r. poprzez dokonanie ogłoszenia na stronie internetowej PIW o naborze do takich czynności²¹. Termin składania wniosków ustalono do 15 listopada 2012 r. Wnioski osób ubiegających się o wyznaczenie rozpatrywała komisja powołana zarządzeniem PLW w Szczecinie nr 3/2012 r.²² Z posiedzenia komisji sporządzono protokół²³, z którego wynika, że :

- do PIW złożono 76 wniosków;
- 65 wniosków dotyczyło wyznaczeń do czynności związanych z tzw. badaniem mięsa;
- po raz pierwszy wnioski złożyło trzech lekarzy weterynarii i dwóch techników.

Komisja zdecydowała o :

- pozytywnym rozpatrzeniu wniosków wszystkich lekarzy weterynarii;
- wniosek jednego technika weterynarii umieszczono na liście osób rezerwowych z powodu pełnej obsady;
- negatywnie rozpatrzono trzy wnioski oglądaczy, co wynikało z instrukcji GLW GIWbż 500-7/11.

Na stronie internetowej PIW w Szczecinie umieszczony został komunikat z 3 grudnia 2012 r. dotyczący naboru do wykonywania czynności urzędowych. Jako załącznik do komunikatu opublikowano listę osób wyznaczonych na 2013 r.²⁴ Na liście osób wyznaczonych brak jest osób zatrudnionych w PIW w Szczecinie. Z analizy listy osób wyznaczonych do wykonywania czynności urzędowych na 2012 r. wynika, że nie widnieją na niej osoby zatrudnione w PIW w Szczecinie.²⁵

3) Zachowane zostało kryterium legalności i rzetelności odnośnie udokumentowania wyznaczeń do wykonywania czynności urzędowych na 2013 r. Dokumentację dla tych osób stanowią²⁶ :

- decyzje o wyznaczeniu, z 14 grudnia 2013 r.;
- umowy o świadczeniu usług na wykonywanie czynności urzędowych w imieniu Inspekcji Weterynaryjnej, zawarte 31 grudnia 2012 r., z okresem

¹⁹ Notatka nr 2, załącznik - wykaz osobowy pracowników PIW - Zbigniew Socha, Ewa Kaznocha, Andrzej Bączyk, Beata Kasiborska.

²⁰ Notatka nr 2, załącznik- wykaz osobowy pracowników – technik weterynarii Marian Spychała

²¹ Notatka nr 2, załącznik - wydruk ogłoszenia o naborze do wykonywania czynności urzędowych na 2013 r.

²² Notatka nr 2, załącznik – zarządzenie PLW w Szczecinie nr 3/2012 z 27 listopada 2012 r.

²³ Notatka nr 2, załącznik – protokół z posiedzenia komisji z 29 listopada 2012 r.

²⁴ Notatka nr 2, załącznik – komunikat i lista osób wyznaczonych na 2013 r.

²⁵ Notatka nr 2, załącznik – lista osób wyznaczonych na 2012 r.

²⁶ Notatka nr 2, załącznik – przykładowa dokumentacja osoby wyznaczonej lek. Wet. Wiesława Kostrzewskiego

obowiązywania do 31 grudnia 2013 r. Do umów sporządzone są załączniki określające zakres obowiązków do wykonywania;

- upoważnienia wydane na podstawie art. 19, ust. 1b ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej do wykonywania czynności we wskazanym w nim miejscu;
- upoważnienia wydane na podstawie art. 7 ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego, do wydawania decyzji odnośnie przydatności mięsa do spożycia.

Dokonując przeglądu dokumentacji osób wyznaczonych kontrolujący nie stwierdził żeby dotyczyła ona osób zatrudnionych w PIW w Szczecinie.

4) Z treści list wynagrodzeń za wykonywanie czynności urzędowych za 2013 r.²⁷ wynika, że nie znajdują się na nich uwidocznione osoby zatrudnione w PIW w Szczecinie.

5) Obecność osób wyznaczonych w zakładzie

Osoby wyznaczone do wykonywania czynności urzędowych w zakładzie, pomimo, że nie są pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej potwierdzają swą obecność do wykonywania czynności na listach obecności. Prowadzone są dwie, oddzielne listy obecności²⁸. Jedna lista dla wyznaczonych do wykonywania czynności w rzeźni, druga dla osób wyznaczonych do części zakładu z rozbiorem i przetwórstwem mięsa. Listy nie zawierają podpisów osób będących pracownikami PIW w Szczecinie.

Każdego dnia, jednocześnie, dwanaście osób wykonuje czynności urzędowe na stanowiskach badania poubojowego.

6) Rejestr decyzji wydanych do oceny mięsa.

Urzędowi wyznaczeni lekarze weterynarii w zakładzie prowadzą rejestr, do którego wpisywane są decyzje o przydatności mięsa do spożycia. Z analizy nazwisk i imion osób, które wydały takie decyzje w 2013 r. wynika, że nie widnieją w nim osoby z PIW w Szczecinie²⁹.

7) Z treści wpisów do dziennika badania poubojowego, prowadzonego od 15 lipca 2013 r. wynika, że średnia ilość tusz świń do badania poubojowego waha się od około 3 tys. do 4.2 tys. sztuk. Wpisów do dziennika badania poubojowego dokonują lekarze weterynarii wyszczególnieni na liście osób wyznaczonych na 2013 r.³⁰ W dzienniku badania poubojowego brak jest dokumentowania badań przez osoby zatrudnione w PIW w Szczecinie.

Weryfikacja ustaleń kontroli GIW w PIW w Kamieniu Pomorskim

Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Kamieniu Pomorskim jest Wojciech Małecki. PLW zatrudniając pracowników w zespole zdrowia i ochrony zwierząt technika weterynarii, mgr inż. towaroznawstwa żywności oraz mgr zootechniki³¹ nie zachował kryterium legalności, gdyż brak jest pracownika mogącego wykonywać czynności urzędowego lekarza weterynarii. Zgodnie z zapisem w ustawie o Inspekcji Weterynaryjnej³² - urzędowymi lekarzami weterynarii są lekarze weterynarii zatrudnieni w Inspekcji weterynaryjnej oraz lekarze weterynarii wyznaczeni do wykonywania określonych czynności.

²⁷ Notatka nr 2, załącznik – listy wynagrodzeń za okres luty – wrzesień 2013 r.

²⁸ Notatka nr 2, załącznik – listy obecności osób wyznaczonych do za 2013 r.

²⁹ Notatka nr 2 – osoby wydające w 2013 r. decyzje odnośnie przydatności mięsa to – W. Kostrzyński, M. Kutrzeba, Z. Podczaski, R. Zielińska, A. Kosarewicz, J. Przybyłowski, K. Kleina, G. Kasiborski, B.m Szuba, Sz. Osika, M. Szostak, A. Kaznocka

³⁰ Notatka nr 2 – A. Kaznocha, G. Kasiborski, J. Przybyłowski, M. Granowski, Z. Podczaski, M. Urbanelis, M. Sostak, R. Zielińska, W. Kostrzewski, k. Kleina, S. Osika.

³¹ Notatka nr 3, załącznik – wykaz pracowników PIW w Kamieniu Pomorskim, sporządzony 10 października 2013 r.

³² Art. 5, ust. 2, pkt 4 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej

Zatwierdzanie projektów technologicznych.

Firma „

Podczas weryfikacji ustaleń kontrolnych w PIW, w analizowanym projekcie stwierdzono :

- 1) brak zachowania kryterium legalności i rzetelności, gdyż :
 - rysunki części graficznej sporządzone zostały w skali niezgodnej z wymienioną w rozporządzeniu³³;
 - rysunek o nazwie *zagospodarowanie terenu* nie posiada wskazania skali, w jakiej został sporządzony. Wynika niego, że w zakładzie jest jedna brama, brak jest wskazania miejsc gromadzenia odpadów;
 - z rozdziału *rodzaje produktów produkowanych w zakładzie*, w części opisowej projektu wynika, że będą nimi ćwierci wołowe, podroby wołowe, ozory, ścinki wołowe, łój i nerki. Natomiast w części projektu *określenie rodzajów działalności* zawarto zapis o produkcji tchawic, penisów, kopyt i tłuszczu technicznego. Nie określono grup wiekowych dla bydła poddawanego ubojowi;
 - nie opisano m. in. czy dokonywane będzie grupowanie bydła do uboju wg ich wieku, szczegółów dotyczących miejsca przyłożenia aparatu Radical, postępowania w przypadku braku uzyskania oszołomienia, sposobu przecinania naczyń krwionośnych podczas wykrwawiania zapobiegającego przecięciu tchawicy i aspiracji do płuc treści pokarmowej. Brak jest opisu postępowania z bydlęciem, które doznało urazów oraz postępowania w przypadkach dostarczenia do rzeźni tusz zwierząt poddanych ubojowi z konieczności poza rzeźnią;
 - w części opisowej nie wskazano lokalizacji miejsca stanowiska badania głów wołowych. Z części graficznej wynika, że brak jest układu technologicznego do dostarczania głów wołowych do stanowiska ich badania oraz do pozyskiwania z nich mięśni. Nie przewidziano oddzielnego składowania skór ze sztuk bydła, z którego tusze zostały tymczasowo zajęte, nie opisano w jaki dokonywane będzie zapobieganie wylaniu się treści pokarmowej ze zwacza podczas wytrzewiania,
 - brak jest całościowego i spójnego opisu postępowania z materiałem SRM w ramach opisu procesu technologicznego;
 - w części opisowej *wykaz maszyn, urządzeń, instalacji oraz narzędzi przeznaczony do produkcji* nie wykazano żadnych instalacji w zakładzie, sprzętu do pozyskiwania SRM, sprzętu (stołu ?) do rozbioru głów wołowych, pojemników do gromadzenia ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego oraz SRM w stosownych magazynach, wagi do SRM oraz do ważenia półtuszy/ćwierci wołowych;
 - brak jest wykazu pomieszczeń oraz ich przeznaczenia.

Naruszenie przez PLW w Kamieniu Pomorskim kryterium legalności i rzetelności wynika z faktu, że pomimo ww. nieprawidłowości, dokonał zatwierdzenia projektu decyzjami z :

- 6 sierpnia 2010 r., znak PIW 3207-HŻ-4210/14-3/10, stwierdzającą spełnienie dla projektu wymagań wynikających z rozporządzenia;

³³ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 29 marca 2006 r. w sprawie wymagań jakim powinien odpowiadać projekt technologiczny zakładu, w którym ma być prowadzona działalność w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego (Dz U nr 56, poz. 415 z późn. zm.)

- 1 września 2010 r., zatwierdzając aneks do projektu po rezygnacji przez podmiot z uboju halal oraz dokonywania uboju owiec, kóz (dokonano zmiany wykorzystania pomieszczeń technologicznych);
- 10 czerwca 2011 r. zatwierdzając zmiany w projekcie (możliwość dokonywania uboju owiec i kóz oraz zmiana miejsca dokonywania wykrwawiania bydła).

Naruszenie kryterium legalności odnośnie zakresu prowadzonej przez podmiot działalności, w kontekście ww. projektu technologicznego potwierdza również analiza przedkontrolna. Wynika z niej, że na stronie internetowej firmy *www...* , umieszczona jest informacja o :

- skupie bydła pourazowego;
- sprzedaży wołowych elementów anatomicznych jak aorty, jądra, krtanie, penisy, tchawice, ścięgna, skóry i uszy - będące materiałem kategorii 3.

Powyzsza działalność podmiotu jest niezgodna z decyzją zatwierdzającą oraz ww. projektem technologicznym.

Projekt technologiczny rzeźni drobiu w Golczewie, spółka z o. o. Madama, Stargard Szczeciński ul. Podmiejska 3.

Zatwierdzony decyzją PLW w Kamieniu Pomorskim z 1 sierpnia 2013 r. projekt technologiczny nie spełnia kryterium legalności wynikającego z obowiązującego rozporządzenia³⁴, gdyż :

- brak jest pełnej zgodności wymienionych we wniosku o zatwierdzenie projektu rodzaju produktów jakie mają być produkowane, z produktami wymienionymi w treści projektu. We wniosku nie wskazano *wyrobów z mięsa mielonego, hamburgerów, surowych produktów mięsnych w przyprawach, pieczonych elementów drobiowych*. Ponadto asortymenty wyszczególnione we wniosku i projekcie technologicznym nie są zgodne z sekcjami rozporządzenia (WE) 853. Brak jest również zgodności nazewnictwa elementów drobiowych z obowiązującym rozporządzeniem.³⁵ Podmioty wprowadzające na rynek mięso drobiowe zobowiązane są do jego przestrzegania;
- w części opisowej projektu zapisano, że warunki oszołamiania mają spełniać wymagania nieobowiązującej dyrektywy 93/119;
- nie dokonano opisu zaopatrzenia zakładu w wodę oraz sposobu przechowywania odpadów i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego.

Podmiot, którego ww. projekt dotyczy nie prowadził jeszcze w trakcie niniejszej kontroli GIW działalności, w związku z czym nie dokonywano weryfikacji ustaleń odnośnie jego realizacji.

Dokumentacja PIW w Kamieniu Pomorskim dotycząca realizacji ubojów z konieczności przez rzeźnię

Z udokumentowania przebiegu uboju z konieczności, przeprowadzonego 2 października 2012 r. na terenie gospodarstwa w Strzelewie³⁶ wynika, że :

³⁴ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 marca 2013 r. w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać projekt technologiczny zakładu, w którym ma być prowadzona działalność w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego (Dz U z 2013 r., nr 434)

³⁵ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 543/2008 z 16 czerwca 2008 r. wprowadzające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego (Dziennik Urzędowy U.E. seria L nr 157)

³⁶ Dokument bez nazwy i daty sporządzenia, oznakowany pieczęcią PIW w Kamieniu Pomorskim, sporządzony przez Katarzynę Ćwikowską

- zachowano kryterium legalności odnośnie okoliczności uzasadniających dokonanie uboju na terenie gospodarstwa z wymogami rozporządzenia 853. Jednak lekarz weterynarii kierujący buhaja do uboju nie określił dokładnej przyczyny ww. okoliczności, wpisując jedynie *uraz lewej tylnej kończyny*;
- zachowano kryterium legalności, co do realizacji uboju na terenie gospodarstwa. Potwierdzają to zdjęcia z przeprowadzonego uboju;
- brak jest zachowania kryterium rzetelności odnośnie udokumentowania uboju. Sporządzono notatkę bez daty i miejsca jej sporządzenia.
- brak jest spełnienia kryterium rzetelności, wynikające z faktu pominięcia zapisu o wydanej ocenie poubojowej mięsa i jego dalszym wykorzystaniu. Z treści notatki wynika, że osoba ją sporządzająca przebywała nie tylko w gospodarstwie, ale i w rzeźni podczas obróbki poubojowej.

Podczas kontroli realizowanej przez WIW w Szczecinie, 4 października 2012 r., jednocześnie dokonano kontroli doraźnej PIW w nadzorowanej rzeźni. Ze sporządzonego protokołu³⁷ wynika, że :

- nie zachowano kryterium legalności i rzetelności względem doboru osoby do przeprowadzenia kontroli. Została ona przeprowadzona przez osobę posiadającą wykształcenie biotechnologiczne³⁸. Z treści punktu 1 protokołu wynika, że odnoszono się m. in. do zagadnień warunków transportu zwierząt. Osoba ta nie może występować jako urzędowy lekarz weterynarii. Zgodnie z art. 5 rozporządzenia (WE) 854 kontrole (inspekcje) z zakresu dobrostanu zwierząt w rzeźniach mogą realizować jedynie urzędowi lekarze weterynarii;
- nie zachowano kryterium legalności odnośnie treści pieczętki imiennej jaką posłużyła się osoba przeprowadzająca kontrolę. Wynika z niej, że kontrola została przeprowadzona przez - *Inspektora Weterynaryjnego ds. Higieny środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego*. Stanowisko wykazane na pieczętce jest niezgodne z obowiązującym rozporządzeniem³⁹;
- nie zachowano kryterium rzetelności w związku z zapisem - *brak zapisów odnośnie sposobu znakowania mięsa pochodzącego od zwierząt poddanych ubojowi z konieczności*. Nie jest wiadomo z czego wynika to ustalenie i kogo dotyczy, gdyż znakowania mięsa dokonuje urzędowy lekarz weterynarii, a nie przedstawiciel podmiotu;
- nie zachowano kryterium rzetelności, w związku z zapisem - *w procedurach brak jest zapisów odnośnie form dokumentowania wysyłek mięsa oznakowanych okrągłą pieczęcią, która świadczy o przeznaczeniu mięsa*, gdyż brak jest w protokole danych odnośnie podmiotów, którym jest sprzedawane mięso z ubojów z konieczności;
- zachowano kryterium rzetelności poprzez dokonanie ustalenia o braku wyszczególnienia w procedurach zakładowych, jakie dokumenty mają towarzyszyć tuszom zwierząt poddanych ubojowi z konieczności, które dostarczane są do rzeźni.

PLW w Kamieniu Pomorskim informując ZWLW o realizacji zaleceń po kontroli doraźnej WIW⁴⁰, dokonanej z polecenia GLW, a dotyczącej *ubojów bydła*

³⁷ Protokół nr 32070103/10/2012 z 4 X 2012 r. sporządziła Małgorzata Szczykała

³⁸ Załącznik 3 – wykaz pracowników PIW w Kamieniu Pomorskim. Małgorzata Szczykała – wykształcenie wyższe, mgr inż. biotechnologii

³⁹ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 9 grudnia 2009 r. w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymaganych kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej (Dz U nr 121, poz. 1630 ze zm.)

⁴⁰ Pismo z 19 listopada 2012 r., znak PIW 3207-091.1.2012

wykazującego nietypowe objawy w trakcie badania przedubojowego, w tym zwierząt pourazowych oraz kontroli własnej z tego samego dnia :

- nie zachował kryterium legalności względem wydanego przez ZWLW zalecenia pokontrolnego i nie powiadomił organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa przez właścicieli zwierząt, przewoźników i właściciela rzeźni. Stanowi to naruszenie art. 304 § 1 K. p. k;
- nie zachował kryterium legalności w sposobie wyegzekwowania usunięcia stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości. Zamiast decyzji administracyjnej wystosował do właściciela rzeźni, pismo polecające realizację zaleceń pokontrolnych⁴¹. Sposób postępowania organu jest niezgodny z art. 7, ust. 1 ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego. Zalecenia wydane pismem nie obligują podmiotu do żadnych działań;
- nie zachował kryterium legalności przy realizacji szkolenia dla urzędowych lekarzy weterynarii wynikającego z wydanego przez ZWLW zalecenia pokontrolnego. Szkolenie⁴² dotyczące zagadnień ubojów z konieczności oraz książki leczenia zwierząt, oprócz PLW, prowadziła zatrudniona w PIW osoba posiadająca tytuł mgr biotechnologii;
- zachował kryterium rzetelności poprzez dokonanie analizy treści zakwestionowanej podczas kontroli PIW *procedury zapewniającej prawidłowy przebieg ubojów z konieczności wykonywanych w gospodarstwie hodowcy*. Na ww. procedurze widoczne są zakreślenia, wykreślenia, poprawki treści;
- zachował kryterium rzetelności informując ZWLW, że kierownik rzeźni w Stuchowie złożył 16 listopada 2012 r. do PIW pismo informujące o zaprzestaniu dokonywania ubojów bydła z konieczności.

PLW w Kamieniu Pomorskim nie zachował kryterium legalności w związku z kontrolą⁴³ uboju z konieczności przeprowadzonego 22 kwietnia 2013 r. na terenie gospodarstwa rolnego, gdyż :

- brak było wskazań do przeprowadzenia uboju z rozporządzenia 853, załącznik III, sekcja I, rozdział VI, ust. 1 i 7. Lekarz weterynarii nie powinien wystawić skierowania do uboju dla krwi po zabiegu cesarskiego cięcia⁴⁴;
- wiadomym było z góry, że mięso z krwi ciężarnej nie może być przeznaczone do spożycia przez ludzi. Niecelowym było dokonywanie uboju krwi w gospodarstwie, dostarczanie jej tuszy i narządów do rzeźni aby mięso uznać za niezdatne do spożycia;
- sporządzony w miejscu przeprowadzenia uboju protokół narusza kryterium legalności wynikające z art. 19d ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej. Dokument ma cechy notatki z miejsca zdarzenia, a nie protokołu.

Kryteriów legalności wynikających z rozporządzenia 853 - załącznik III, sekcja I, rozdział VI, ust. 1 i 7 nie spełniał również ubój przeprowadzony 24 maja 2013 r. na terenie gospodarstwa⁴⁵. Krowa z zaleganiem przedporodowym nie kwalifikuje się do uboju z konieczności w gospodarstwie, gdyż jest to sprzeczne z ustawą o ochronie zwierząt.⁴⁶

⁴¹ Pismo z 10 października 2012 r., znak PIW 3207.HŻ.4210.26.12

⁴² Dokumentacja ze szkolenia przeprowadzonego 23 października 2012 r.. mgr inż. Małgorzata Szczykała

⁴³ Protokół nr 1/20130422/13 sporządzony przez PLW w Kamieniu Pomorskim

⁴⁴ Skierowanie do uboju z 20 IV 2013 r. wystawione przez lek. wet. Nadskakulskiego, Kamień Pomorski, ul. Topolowa 5A (imię i numer lekarza z Izby Lek. Wet. nieczytelne)

⁴⁵ Protokół, bez numeru, z 24 maja 2013 r. sporządzony przez PLW w Kamieniu Pomorskim wraz z dokumentacją fotograficzną

⁴⁶ Art. 34, ust. 4, pkt 1 ustawy z 21 VIII 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz U z 2003 r. nr 106, poz. 1002, ze zm.)

PLW z Kamienia Pomorskiego poinformował pisemnie⁴⁷ podmiot

o akceptacji przedłożonej⁴⁸ do PIW *procedury zapewniającej prawidłowy przebieg ubojów z konieczności wykonywanych na terenie gospodarstw hodowcy*. Akceptacja procedury narusza kryterium legalności i rzetelności, gdyż :

- procedura nie posiada daty jej opracowania lub wskazania daty, od kiedy obowiązuje, co jest niezgodne z art. 5, ust. 4a,b rozporządzenia 852;
- posiada nieprawidłowo opisany jej zakres - *dotyczy (...) zwierząt, które nie mogą samodzielnie poruszać się i wejść na środek transportu i z tego względu niemożliwy jest ich transport do rzeźni (...)*. Procedura zatem dotyczy m. in. tzw. zwierząt zalegających, co jest sprzeczne z warunkami określonymi w rozporządzeniu 853;
- z jej treści nie jest wiadomo jakich gatunków zwierząt ma dotyczyć,
- nie wynika z niej, że ubojowi z konieczności nie mogą być poddawane zwierzęta, odośnie których jest z góry wiadomo, że mięso z nich nie będzie mogło być przeznaczone do spożycia przez ludzi;
- z procedury wynika, że należy dokonać pomiaru temperatury wewnętrznej zwierzęcia. Nie wskazano kto ma tego dokonać. Czynność jest bezcelowa w kontekście wymagań wynikających z rozporządzenia 853;
- z treści procedury nie wynika, w jaki sposób należy dokonać schłodzenia zwierzęcia, gdy czas dostarczenia jej do rzeźni może przekroczyć dwie godziny;
- treść procedury nie wskazuje, że w ramach procedur HACCP rzeźnia będzie pobierać próbki do badań w celu wyeliminowania lub zminimalizowania zagrożeń pozostałościami antybiotyków i leków w mięsie zwierząt z uboju z konieczności (art. 4, ust. 3e oraz art. 5, ust. 2 a, art. 5, ust. 4a rozporządzenia 852);
- procedura nie zawiera jako załącznika, wykazu podmiotów MLO, którym mięso pozyskane z takiego uboju może być sprzedane;
- treść procedury nie ma odzwierciedlenia w części opisowej projektu technologicznego podmiotu.

PLW w Kamieniu Pomorskim poinformował pisemnie **21 maja** 2013 r. ZWLW⁴⁹, że rzeźnia *wznowiła usługę uboju z konieczności w gospodarstwie zwierząt, które nie mogą samodzielnie poruszać się*. Treść ww. pisma narusza kryterium rzetelności, gdyż informacja nastąpiła przed złożeniem przez podmiot procedury do niej akceptacji przez PLW. Z analizy dokumentów wynika, że podmiot złożył do PLW w Kamieniu Pomorskim procedurę do akceptacji **23 maja**, o akceptacji został poinformowany pismem z **29 maja**, a informacja do ZWLW o wznowieniu ubojów pochodzi z 21 maja 2013 r.

Na podstawie informacji PLW w Kamieniu Pomorskim, o wznowieniu usługi uboju z konieczności w gospodarstwie przez zakład , ZWLW wystosował pismo⁵⁰ do Prezesa Zachodniopomorskiej Izby Lekarsko - Weterynaryjnej, w celu rozpropagowania informacji o możliwości dokonania uboju zwierzęcia w gospodarstwie przez zakład , ". Do pisma załączone zostały wzory dokumentów, które powinny towarzyszyć tuszom bydła dostarczonym do rzeźni w Stuchowie. Informując o powyższym, ZWLW nie przytoczył istotnych wymagań dla realizacji uboju z konieczności w gospodarstwie, a jedynie wskazał, że ma to być zgodne z założeniami rozporządzenia 853/2004. Za pozytywne należy uznać opracowanie wzorów dokumentów przez PLW w Kamieniu Pomorskim, jakie

⁴⁷ Pismo z 29 maja 2013 r., znak PIW 3207.HŻ.2010.16.2013

⁴⁸ Pismo podmiotu z 23 maja 2013 r. towarzyszące procedurze

⁴⁹ Pismo z 21 maja 2013 r., znak PIW.3207.A.500.2.2012

⁵⁰ Pismo ZWLW z 1 lipca 2013 r., znak WIW HŻ.9210.75.2013

powinny towarzyszyć tuszom bydła dostarczanym po uboju z konieczności do rzeźni w Wzory dokumentów nie zostały jednak opracowane rzetelnie, gdyż :

- 1) *Poświadczenie zdrowotności Nr ... Skierowanie do rzeźni po uboju z konieczności w gospodarstwie* – z dokumentu nie wynika, że do uboju mogą przeznaczone wyłącznie zwierzęta zdrowe, które doznały nagłego wypadku, a pozyskane z nich mięso będzie uznane za zdatne do spożycia. Zapis – *Zastosowane weterynaryjne środki farmaceutyczne, nazwa, okres ich karencji* jest niezasadny i prowokuje do dokonywania uboju zwierząt chorych, z różnymi odstępstwami od normy fizjologicznej. Z treści dokumentu nie jest wiadomo, gdzie był realizowany ubój. Część - IV. *Przeznaczenie zwierząt po uboju z konieczności* jest niepoprawnie sformułowana, gdyż do rzeźni dostarcza się tuszę zwierzęcia po uboju z konieczności, a nie zwierzę. Brak jest również informacji odnośnie tego, kto dokonał uboju (uprawnienia);
- 2) *Poświadczenie o braku przeciwwskazań do transportu i uboju w rzeźni* zawiera dla odnośnika nr 5 następujący zapis – *wpisać rozpoznanie lub przyczynę*. Zwierzęta kierowane do uboju w rzeźni powinny być zdrowe, a ich stan powinien wskazywać, że pozyskane z nich mięso będzie przeznaczone do spożycia przez ludzi. Zwierzęta chore nie powinny być transportowane do rzeźni, a zwierzęta z urazami powinny być poddane ubojowi w miejscu ich przebywania. Ponadto w nazwie dokumentu nie zachowano poprawności pisowni – przeciwwskazań.

Kontrola doraźna z 3 lipca 2013 r.⁵¹, przeprowadzona w rzeźni na okoliczność obróbki poubojowej tuszy wołowej z uboju z konieczności w gospodarstwie udokumentowana została nierzetelnie, ponieważ :

- jako przedmiot kontroli wpisano *kontrola doraźna rozbioru tuszy pochodzącej z uboju z konieczności*. Osoby kontrolujące powinny znać różnicę między rozbiorem tuszy, a obróbką poubojową;
- z protokołu wynika, że dokumenty towarzyszące tuszy wołowej *wypełnione były prawidłowo*. Odnotowano, że tuszy towarzyszyło m. in. skierowanie do rzeźni. Z treści protokołu nie jest jednak wiadomo jaki był powód skierowania sztuki bydła do uboju z konieczności;
- z dokumentacji załączonej do protokołu wynika, że przyczyną skierowania krowy do uboju były *uszkodzenia mechaniczne racic i koronki kończyn tylnych, krowa nie może chodzić*. Ponadto zawarto zapis, że *nie stosowano leczenia*;
- z załączonej fotografii strony dziennika badania poubojowego, na której udokumentowano badanie poubojowe wynika, że tusza została uznana za niezdatną do spożycia. Nie odniesiono się co do przydatności narządów wewnętrznych. Zapisy w dzienniku badania poubojowego są jednak nierzetelne, gdyż w kolumnie 21 jest przekreślona cyfra jeden, zatem wcześniej tuszę uznano za zdatną do spożycia. Z ww. zdjęcia dziennika badania poubojowego, z kolumny 31 wynika, że pobrano próbki do badań laboratoryjnych. W kolejnej kolumnie, 32 – *wynik badania* brak jest wpisu potwierdzającego jego przeprowadzenie. Brak jest spójności zapisów odnośnie oceny przydatności mięsa.

Analiza dokumentacji z kontroli⁵² 4 lipca 2013 r. w rzeźni realizacji obróbki poubojowej sztuki bydła po uboju z konieczności w gospodarstwie wykazała :

- zachowanie kryterium legalności co do przyczyn dokonania uboju w gospodarstwie;

⁵¹ Protokół nr 32070103/11/2013 z 3 lipca 2013 r. wraz z załącznikami

⁵² Protokół nr 32070103/12/2013, sporządziły Katarzyna Cwikowska i Edyta Major

- zachowanie kryterium legalności odnośnie dokumentacji dostarczonej z tuszą bydła do rzeźni;
- brak spełnienia kryterium rzetelności odnośnie zapisu w protokole dotyczącego pobrania próbek do badań w kierunku pozostałości substancji przeciwbakteryjnych i sterydowych leków przeciwzapalnych. Zapis *Podczas kontroli pobrano od w/w sztuki próbki* jest w formie bezosobowej i nie konkretyzuje, kto je pobrał i kto ma być płatnikiem za badanie. Dokumentacja z ww. kontroli nie zawiera protokołu pobrania próbek;
- brak spełnienia kryterium rzetelności wynikający z niezłączenia do dokumentacji wyników z przeprowadzonych badań po pobraniu próbek;
- brak spełnienia kryterium rzetelności wynikające z nieprzywołania ustaleń odnośnie oceny i zagospodarowania pozyskanego mięsa.

Analiza dokumentacji z kontroli⁵³ przeprowadzonej 23 lipca 2013 r. w rzeźni „...”, w związku z wykryciem substancji hamujących w próbkach z bydła poddanego ubojowi, wykazała :

- brak spełnienia kryterium rzetelności dla treści sporządzonego podczas kontroli protokołu. Z protokołu nie wynika, kiedy ubój został dokonany, co się stało z narządami ze sztuki bydła, u której stwierdzono obecność substancji hamujących. Brak jest również spójności zapisów, co do ilości zakwestionowanych sztuk bydła, gdyż zapisy są sprzeczne :
- *w dniu kontroli sztuka PL 005294792143 znajdowała się w chłodni nr 1;*
- *ponadto sztuki zostały oznaczone jako „Tymczasowo zajęte”, a ślizgi zabezpieczone.*

Z treści protokołu nie jest również wiadomo, co się stało z tuszą po stwierdzeniu w jej mięsie obecności substancji hamujących.

Z ww. kontrolą związane jest pismo z 26 lipca 2013 r., znak PIW.3207.HŻ.5010.26.2013 skierowane do rzeźni „Wołowina”. Z jego treści wynika, że ze strony kontrolujących nie zostało zachowane :

- kryterium rzetelności, gdyż przywołano w nim datę kontroli 22 lipca, podczas, gdy na protokole jest data 23 lipca;
- kryterium legalności, gdyż z pisma wynika, że podczas kontroli stwierdzono braki w treści świadectwa zdrowia dla tuszy zwierzęcia skierowanego do rzeźni. Z pisma wynika, odpowiedzialny jest za to pracownik rzeźni. Powyższe jest sprzeczne z art. 4 i 5 rozporządzenia 853 odnośnie zadań urzędowego lekarza weterynarii w rzeźni.

Pracownicy zakładu „...” dokonali 9 sierpnia 2013 r. uboju bydła z konieczności na terenie powiatu kołobrzeskiego. Realizacja uboju objęta była kontrolą PIW w Kołobrzegu. Podczas uboju krowa kilkakrotnie nie została skutecznie oszołomiona (brak wystrzału naboju). PLW w Kołobrzegu skierował do PLW w Kamieniu Pomorskim w ww. sprawie pismo informujące o zdarzeniu, wskazując naruszenie art. 4 rozporządzenia nr 1099/2009. W związku z pismem PLW w Kamieniu Pomorskim dokonał kontroli⁵⁴ *interwencyjnej* w rzeźni. W związku z powyższym :

- zachowane zostało kryterium legalności ze strony PLW w Kamieniu Pomorskim, gdyż w związku ze zgłoszonym problemem przeprowadził w tej sprawie kontrolę;
- brak jest zachowania kryterium rzetelności, gdyż z treści protokołu wynika, że PLW nie dokonał przeglądu dokumentacji odnośnie kontroli sprawności

⁵³ Protokół nr 32070103/16/2013, sporządziły Małgorzata Szczykała i Katarzyna Ćwikowska

⁵⁴ Protokół nr 1/8/2013 z 22 VIII 2013 r. sporządzony przez PLW

aparatu Radical przed jego użyciem, sposobu postępowania z nim, w tym jego przechowywania oraz przechowywania nabojów, ilości posiadanego sprzętu zapasowego, prawidłowości jego użycia.

Analiza zapisów dokumentacji weterynaryjnej prowadzonej przez urzędowych wyznaczonych lekarzy weterynarii, w związku z realizacją ubojów z konieczności w rzeźni

Analizy dokonano na podstawie dzienników badania przedubojowego i poubojowego, których prowadzenie rozpoczęto od 2 stycznia 2013 r. oraz na podstawie dokumentów o nazwach – *Poświadczenie o braku przeciwwskazań do transportu i uboju w rzeźni; Poświadczenie zdrowotności nr ... Skierowanie do rzeźni po uboju z konieczności w gospodarstwie*⁵⁵. Liczby porządkowe wpisów w obydwu dziennikach badań są takie same dla poszczególnych zwierząt i ich tusz oraz dni. Analizą objęto wpisy od liczby porządkowej 331 z 30 lipca 2013 r.⁵⁶ do liczby porządkowej 389 z 30 września 2013 r. Wiele z dokonanych wpisów narusza kryterium legalności oraz rzetelności, co uzasadniono poniżej.

Naruszenie kryterium legalności stanowią :

- w wielu miejscach dziennika badania poubojowego brak jest zapisów o przeznaczeniu mięsa do wykorzystania wyłącznie na rynek krajowy, a pochodzącego z bydła poddanego ubojowi z konieczności. Jest to naruszeniem rozporządzenia 853, załącznik III, rozdział VI, ust. 9. Potwierdzają to wpisy o liczbie porządkowej 336, 368, 373, 374, 375, 378, 379, 381 i 382;
- dokonano niezasadnych zapisów o znakowaniu mięsa do wykorzystania wyłącznie na rynek krajowy, pomimo braku podstaw do wydania takiej oceny (tu – ubój z konieczności). Potwierdzają to wpisy o liczbie porządkowej 334, 369. Naruszenie kryterium wynika z rozporządzenia 854, załącznik I, sekcja I, rozdział V, ust. 2;
- przyjmowanie przez wyznaczonych lekarzy weterynarii do obróbki poubojowej w rzeźni, tusz wołowych, dla których niezasadnie zostały wystawione skierowania do rzeźni po uboju z konieczności. Lekarze weterynarii wolnej praktyki wystawiali skierowania do uboju z konieczności m. in. dla bydła chorego oraz w okresach okołoporodowych. Naruszenie kryterium wynika z rozporządzenia 853, załącznik III, rozdział VI, ust. 1 – do uboju mogą być kierowane jedynie zwierzęta zdrowe. Potwierdzają to następujące wpisy i przynależne do nich skierowania do rzeźni po uboju z konieczności :
 - lp. 363, na skierowaniu⁵⁷ jako przyczyna jest zapis *p. ciała obcego w żwaczu*;
 - lp. 365, na skierowaniu⁵⁸ zapisane *przeładowanie żwacza, atonia przedżołądków*;
 - lp. 368, na skierowaniu⁵⁹ zapisano *zapalenie st. pęcinowego, rokowanie złe, często zalega, duża bolesność*;
 - lp. 369, na skierowaniu⁶⁰ zapisano *postępujący spadek kondycji*;
 - lp. 375, na skierowaniu⁶¹ zapisano *zaleganie poporodowe*;
 - lp. 376, na skierowaniu⁶² zapisano *pod. uszkodz. k. miednicy (ciężki poród)*;

⁵⁵ Dokumentacja fotograficzna skierowań do ubojów z konieczności

⁵⁶ Dokumentacja fotograficzna z dzienników badań od lp. 331 do 389

⁵⁷ Skierowanie nr 7/2013 lek. wet. Wacława Łuniewskiego z 29 VIII 2013 r.

⁵⁸ Skierowanie nr 0007145 lek. wet. Henryka Nadskakulskiego z 2 IX 2013 r.

⁵⁹ Skierowanie nr 1/09/2013 lek. wet. Janusza Kopyłowskiego z 4 IX 2013 r.

⁶⁰ Skierowanie nr 2/2013 lek. wet. Krzysztofa Hübnera z 5 IX 2013 r.

⁶¹ Skierowanie nr 01/09/2013 lek. wet. Andrzeja Wolańczyka z 11 IX 2013 r.

⁶² Skierowanie nr 1/09/2013 lek. wet. Mirosława Stawiarskiego z 13 IX 2013 r.

- lp. 378, na skierowaniu⁶³ zapisano *zaleganie poporodowe, uszkodzenie zrębu miednicy*;
- lp. 379, na skierowaniu⁶⁴ zapisano *niestrawność*;
- lp. 382, na skierowaniu⁶⁵ zapisano *zaleganie poporodowe, uszkodzenie kości miednicy*;
- lp. 389, na skierowaniu⁶⁶ zapisano *porażenie nerwów splotu lędźwiowo-krzyżowego, po porodzie*;

Dokonywanie uboju z konieczności w gospodarstwie w przypadkach komplikacji poporodowych i w okresie okołoporodowym jest naruszeniem art. 34, ust. 4 ustawy o ochronie zwierząt;

- dokonywanie nieprawidłowych ocen przydatności mięsa do spożycia w przypadkach ubojów bydła z powodu komplikacji poporodowych, niestrawności, przeładowania zwacza z atonią przedżołądków. Zwierząt w tym stanie nie można uznać za zdrowe, gdyż są to odstępstwa od normy fizjologicznej, a mięso powinno być uznane za niezdatne do spożycia. Takie zwierzęta nie powinny być kierowane do rzeźni, celem dokonania uboju. Potwierdzają to zapisy o liczbach porządkowych – 347, 363, 365, 369, 375, 376, 378, 379, 382, 389. Naruszenie kryterium wynika z nieprzestrzegania rozporządzenia 854, załącznik I, sekcja I, rozdział V, ust. 1, litera **p** oraz **u**;
- dokonywanie nieprawidłowych, nieprecyzyjnych ocen mięsa. W lp. 367 dziennika badania poubojowego wydano ocenę niezdatną dla mięsa z krowy wpisując jako powód – *posocznica ropnica*. Przyczyną skierowania do uboju z konieczności był *uraz mechaniczny – uszkodzenie stawu*. W badaniu poubojowym, uwzględniając nieprecyzyjne dane ze skierowania mógły, co najwyżej wystąpić stan ropnicy. Nie ma możliwości jednoczesnego wystąpienia ropnicy i posocznicy, tym bardziej przy udokumentowanej temperaturze wewnętrznej krowy 38 – 38,2°C;
- brak jest jednoznacznych zapisów potwierdzających pobranie próbek do badań na obecność substancji hamujących. W lp. dziennika 331, 334, 338, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 349, 351, 352, 353, 356, 357, 360, 363, 364, 266, 367, 369, 373, 380, 382 znajdują się wpisane daty mające świadczyć o pobraniu jakichś próbek do badań. Wpisy są dokonane nierzetelnie, gdyż nie wpisano numerów protokołów pobrania próbek, co wynika z treści kolumny nr 31. Kolumna nr 32 (wynik badania) nie zawiera natomiast żadnych wpisów. W kolumnach 33 i 34 znajdują się kody kreskowe pobrania próbek do badań w kierunku BSE.
- brak jest zapisów potwierdzających wydanie oceny niezdatnej dla mięsa, wskutek stwierdzenia w nim przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji hamujących.

Naruszenia kryterium rzetelności stanowią :

- zapisy w dzienniku badania przedubojowego o dopuszczenia zwierząt do uboju, dokonywane przez lekarzy wyznaczonych do rzeźni , . Lekarze ci nie dokonywali dopuszczenia do uboju bydła, gdyż dokonali tego lekarze wolnej praktyki wystawiający skierowanie do rzeźni po uboju z konieczności. Ponadto zapisy o godzinie dopuszczenia do uboju nie są spójne z porą dokonania uboju w gospodarstwie. Np. z wpisu dokonanego w lp. 360 wynika, że badanie przedubojowe odbyło się 29 sierpnia o godz. 12, uboju z konieczności dokonano 29 sierpnia o godz. 13.40, a jako godzinę dopuszczenia do uboju wpisano 18⁰⁰.

⁶³ Skierowanie nr 02/2013 lek. wet. Mariana Jagusza z 16 IX 2013 r.

⁶⁴ Skierowanie nr 2/2013 lek. wet. Mirosława Berezowskiego z 17 IX 2013 r.

⁶⁵ Skierowanie nr 2/09/2013 lek. wet. Mirosława Stawiarskiego z 23 IX 2013 r.

⁶⁶ Skierowanie nr 6/09/2013 lek. wet. Henryka Nadskakulskiego z 30 IX 2013 r.

Z analizy wpisów wynika, że dokonano wielu wpisów odnośnie dopuszczenia bydła do uboju o godz. 18⁰⁰ - 18¹⁵, podczas gdy uboju dokonano wcześniej. Inny przykład dotyczy lp. 361;

- brak uwag odnośnie braku przestrzegania dobrostanu w transporcie do rzeźni buhaja odnotowanego w lp. 358. Ze skierowania do rzeźni, wystawionego przez nieznanego lekarza weterynarii (brak pieczętki imiennej, numeru telefonu) wynika, że buhaj nadawał się do transportu. Jako powód skierowania go do rzeźni lekarz wpisał *b. głęboka rana szarpana okolicy prawej kości udowej, uszk. nerwu kulszowego*. Nerw kulszowy jest odpowiedzialny za stan napięcia mięśni całej tylnej kończyny, w związku z czym, buhaj nie kwalifikował się do transportu do rzeźni.

Kontrola pozostałości farmakologicznych i substancji hamujących w mięsie pochodzącym z bydła poddanego ubojowi z konieczności.

Poddawanie ubojom z konieczności bydła chorego, z komplikacjami poporodowymi stwarzało a priori wysokie ryzyko występowania w pozyskanym mięsie pozostałości farmakologicznych i substancji hamujących w ilościach przekraczających dopuszczalne normy. Istnienie takiego ryzyka potwierdzają dokumenty z realizacji tych ubojów. Jednym z dokumentów jest zestawienie⁶⁷ z realizacji takich ubojów od stycznia do lipca 2012 r. Wynika z niego m. in. że na wykazane 423 sztuki bydła poddanego ubojom z konieczności, w większości przypadków nie zachowano kryterium legalności, co do przyczyn jego dokonania, gdyż :

- u 150 sztuk jako *uraz, stan chorobowy* wykazano kulawiznę, która nie powinna być wskazaniem do realizacji uboju z konieczności. Ponadto jest wielce prawdopodobne, że bydło to było przed ubojem leczone;
- dokonano uboju 96 sztuk zalegających z różnych powodów.

Rzeczywista ilość sztuk bydła wymagająca uboju z konieczności jest trudna do ustalenia z powodu ogólnikowych zapisów odnośnie przyczyn skierowania ich do uboju, wpisywanych na skierowaniach, np. *kulawa, uszkodzenie miednicy, uszkodzenie aparatu mięśniowo-kostnego obręczy miednicznej, złamana noga*. Biorąc pod uwagę powyższe, z 423 sztuk bydła wykazanych na zestawieniu, nie więcej niż 17 sztuk kwalifikowało się do uboju z konieczności na terenie gospodarstwa. Należy również mieć świadomość, że większość z tych sztuk bydła była leczona (np. liczne kulawizny, zalegania), w związku z czym organ powinien podjąć właściwe działania aby zagrożenia z tym związane miały odpowiednie odzwierciedlenie w procedurach zakładu

Jako nieprawidłowe należy wykazać zapisy o przyczynie skierowania bydła do uboju o treści - *zaleganie*. Zapisy o takiej przyczynie skierowania do uboju nie powinny mieć miejsca i wskazują na nierzetelnie przeprowadzone badanie kliniczne zwierzęcia i brak postawienia właściwej diagnozy. Zaleganie nie jest jednostką chorobową, objawia się leżeniem i niewstawaniem zwierzęcia. Stan ten może być wywołany wieloma przyczynami, w tym i chorobami zakaźnymi. Przyczynami zalegania mogą m. in. być - niedobory pierwiastków jak hypokalcemia, hypokalemia, hypofosfatemia, hypomagnezemia, urazy w obrębie miednicy z uszkodzeniami gałązek nerwowych, intoksykacje, urazy kończyn, ketoza, zespół stłuszczonej wątroby, choroby infekcyjne. Zatem zadaniem lekarza weterynarii

⁶⁷ Zestawienie sztuk bydła, które zostały poddane ubojowi w rzeźni 32070103 „Wołowina” Sp. z o. o. w Stuchowie (wcześniej firma „Wachowiak” – Leszek Wachowiak) ze złamaniami, urazami, czy też zaleganiem, które nie mogły o własnych siłach się poruszać - sporządzone przez PLW Wojciecha Małeckiego i Katarzynę Cwikowską na podstawie zapisów w dzienniku badania poubojowego. Zestawienie nie zawiera daty jego sporządzenia, znaku sprawy.

wypisującego skierowanie do uboju z konieczności jest określenie przyczyny niewstawania zwierzęcia, a nie zapis o treści *zaleganie*. Różne przyczyny zalegań wymagają również przeprowadzenia analizy przyczyn i skutków do dokonania oceny przydatności mięsa do spożycia.

Zaakceptowana 29 maja 2013 r. przez PLW w Kamieniu Pomorskim *Procedura zapewniająca prawidłowy przebieg ubojów z konieczności wykonywanych w gospodarstwie hodowcy* nie przewidywała pobierania przez nadzorowany podmiot próbek do badań w kierunku wykrywania obecności różnych pozostałości, pomimo istnienia wysokiego ryzyka ich wystąpienia. PLW w Kamieniu Pomorskim nie zachował kryterium legalności w stosunku do nadzorowanej rzeźni, względem opracowanych przez nią procedur postępowania do identyfikacji istniejących zagrożeń chemicznych, w związku z art. 5, ust. 4, pkt a, b rozporządzenia 852. Obowiązek wykazania przez podmiot takich zagrożeń w treści procedur wynika z :

- art. 4, ust. 3, pkt e rozporządzenia 852;
- art. 5, ust. 2, pkt e rozporządzenia 852;
- art. 5, ust. 4, pkt a, b rozporządzenia 852;
- ust. 1, sekcji II, załącznika II do rozporządzenia 853;
- ust. 2, pkt e, sekcji II, załącznika II do rozporządzenia 853;
- ust. 3, sekcji II, załącznika II do rozporządzenia 853.

Z ustnej informacji udzielonej w trakcie kontroli przez PLW w Kamieniu Pomorskim oraz przedłożonej kontrolującemu dokumentacji wynika, że lekarze wyznaczeni do rzeźni „ ”, przed wydaniem oceny poubojowej przydatności mięsa do spożycia, pobierali próbki do badań na obecność substancji hamujących ze sztuk bydła poddawanego ubojowi z konieczności w gospodarstwach. W przypadku braku stwierdzenia takich substancji w badanych próbkach płatnikiem była IW, w przypadku ich stwierdzenia nadzorowany podmiot. Powyższe podejście do zagadnienia występowania substancji hamujących w mięsie bydła podanego ubojowi z konieczności narusza kryterium legalności, gdyż :

- działania IW w rzeźni „ ” nie były akcją monitoringową występowania substancji hamujących. Z art. 3, ust. 2, pkt 6 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej wynika, że IW prowadzi monitorowanie m. in. substancji hamujących w ramach realizowanego monitoringu, a nie jako systematyczne działanie w ramach badania i oceny poubojowej mięsa wskutek istniejących zagrożeń;
- obowiązujące rozporządzenie⁶⁸ nie zawiera podstaw do ponoszenia przez IW wydatków związanych z podejrzeniem występowania substancji hamujących w mięsie zwierząt poddanych ubojowi w ramach wydawania poubojowej oceny przydatności mięsa do spożycia;
- zapis w art. 30, ust. 1, pkt 8 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej dotyczący pobierania opłat za *badania laboratoryjne próbek pobranych w czasie sprawowania nadzoru, jeżeli wyniki tych badań wykażą naruszenie przepisów lub są niezbędne do wydania świadectwa zdrowia albo wynikają ze szczególnych wymagań państwa, dla którego przeznaczony jest produkt należy wykorzystywać jedynie do weryfikacji badań właścicielskich.* Zgodnie z § 14, ust. 1 rozporządzenia⁶⁹, urzędowy lekarz weterynarii w przypadku podejrzenia

⁶⁸ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i rozwoju Wsi z 22 grudnia 2004 r. w sprawie wydatków ponoszonych przez Inspektoraty Weterynarii (Dz U 283, poz. 2836)

⁶⁹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 28 lipca 2006 r. w sprawie sposobu postępowania z substancjami niedozwolonymi, pozostałościami chemicznymi, biologicznymi, produktami leczniczymi i skażeniami promieniotwórczymi u zwierząt w produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz U nr 147, poz. 1067 wraz ze zmianą z Dz U nr 155, poz. 1113)

podawania zwierzętom substancji niedozwolonych zobligowany jest do pobrania próbek w celu ich identyfikacji. Jednak takie pobieranie z urzędu próbek przez IW nie może zastępować badań, które powinien realizować podmiot w oparciu o analizę zagrożeń;

- wykrywanie obecności takich substancji powinno wynikać z procedur analizy zagrożeń realizowanych przez rzeźnię. Podmiot produkujący żywność jest zobligowany (przytoczonymi powyżej przepisami) do działań mających na celu eliminowanie lub minimalizowanie zagrożeń dla produkowanej żywności. Nadzorowany podmiot podejmując się realizacji ubojów bydła z konieczności na terenie gospodarstw powinien rutynowo realizować w ramach analizy zagrożeń pobieranie próbek do badań w kierunku pozostałości substancji hamujących, z powodu wysokiego ryzyka ich występowania w tkankach tych zwierząt;
- z budżetu IW sfinansowane zostały badania obecności substancji hamujących, które powinny być realizowane przez rzeźnię „ ” w ramach procedur analizy zagrożeń.

Jedynym udokumentowanym źródłem informacji przedłożonym podczas kontroli GIW, potwierdzającym pobieranie próbek do badań w kierunku obecności substancji hamujących, są comiesięczne wykazy ilości zwierząt poddanych ubojowi w rzeźni „ ”, przesyłane przez PLW w Kamieniu Pomorskim do ZWLW. Dane z wykazów potwierdzają brak zachowania kryterium legalności i rzetelności odnośnie przyczyn dokonywania ubojów z konieczności oraz dokumentowania czynności urzędowych przez wyznaczonych lekarzy weterynarii. Uzasadniają to poniższe fakty :

- w lipcu 2013 r.⁷⁰ poddano ubojowi 49 sztuk bydła, od 15 sztuk pobrano próbki do oznaczenia substancji przeciwbakteryjnych. W trzech przypadkach potwierdzono obecność takich substancji w ilościach niedozwolonych. Z wykazu jednocześnie wynika, że nie we wszystkich przypadkach skierowane do uboju bydło było zdrowe, po nagłym wypadku. Przyczyną uboju było m. in. zaleganie poporodowe, przewlekłe zapalenie stawów, przewlekłą ketoza, przewlekłą kulawizna;
- w sierpniu 2013 r.⁷¹ poddano ubojowi 26 sztuk bydła, próbki do oznaczenia obecności substancji hamujących pobrano od 25 sztuk. Stwierdzono je w ilościach niedopuszczalnych u dwóch sztuk. W dzienniku badania poubojowego brak jest zapisów o pobraniu próbek. Z zestawienia wynika, że mięso ze sztuki bydła poddanej ubojowi 14 sierpnia zostało uznane za niezdatne z powodu wykazania substancji przeciwbakteryjnych. W dzienniku badania dla mięsa z tej sztuki, jako powód uznania za niezdatne, jest zapis - *wyniszczenie, kacheksja*. Dla sztuki bydła wykazanej w zestawieniu z uboju 19 sierpnia zapisano, że uznano ją za niezdatną, podczas gdy, w dzienniku badania poubojowego, mięso wykazano jako zdatne do spożycia, z przeznaczeniem na rynek krajowy (lp. 353).

Analiza dokumentacji związanej z pobraniem 18 lipca 2013 r.⁷² próbek do badań z urzędu w kierunku występowania substancji hamujących i działań po potwierdzeniu ich wystąpienia wykazała naruszenie kryterium legalności i rzetelności przez wyznaczonego urzędowego lekarza weterynarii oraz PLW. Uzasadniają to poniższe fakty :

⁷⁰ Dokument – Wykaz zwierząt poddanych ubojowi z konieczności w gospodarstwie/skierowanych do uboju w rzeźni, Lipiec 2013, brak daty sporządzenia i znaku sprawy, podpisany przez PLW

⁷¹ Dokument jw., bez znaku sprawy i daty sporządzenia, podpisany przez PLW

⁷² Protokół pobrania próbki nr PIW3207. HZ.5002.14-35.2013

- a) uboju z konieczności w gospodarstwie dokonano niezgodnie z kryteriami z rozporządzenia 853 (komplikacje poporodowe). Skierowanie nie zawierało daty jego wystawienia, daty przeprowadzenia badania przedubojowego. Brak było zatem danych odnośnie stanu krwi podczas badania przedubojowego;
- b) z zapisu w dzienniku badania poubojowego – lp. 306, wynika, że obróbki poubojowej tuszy krwi dokonano 17 lipca 2013 r. Na stronie 62 dziennika brak jest wpisu, czy tuszę uznano za zdatną, czy niezdatną do spożycia. Alternatywne kolumny dotyczące oceny tuszy nr 21 i 22 są puste, nie zawierają żadnego wpisu. Za niezdatne uznano jedynie płuca, wątrobę i 3 kg innych narządów lub części. W kolumnie nr 29, dotyczącej przeznaczenia mięsa wpisano R/K – rynek krajowy. W sąsiedniej kolumnie 28, dotyczącej wydanej decyzji zapisano – 129/13, 17.07.13, 19⁴⁰, co potwierdza, że oceny dokonano 17 lipca 2013 r., a nie dopiero po otrzymaniu sprawozdania z badań. W kolumnie nr 31 brak jest zapisu potwierdzającego pobranie próbek do badań i wyników przeprowadzonego badania. Dane te są sprzeczne z danymi zawartymi w innych dokumentach;
- c) protokół pobrania próbek do badań posiada datę ich pobrania 18 lipca 2013 r., godz. 7⁰⁰. Z przytoczonych powyżej danych wynika, że w tym czasie tusza była już oceniona;
- d) sprawozdanie z badań w ZHW w Gdańsku, potwierdzające obecność w próbce substancji hamujących posiada datę sporządzenia 23 lipca 2013 r. oraz nadruk potwierdzający, że tego samego dnia, o godz. 8⁴⁰ przesłano je faksem do PIW w Kamieniu Pomorskim. Ukazuje to brak zgodności z dokumentowaniem badania opisanym w literze b);
- e) brak jest zgodności danych z załącznika do protokołu z kontroli przeprowadzonej 23 lipca 2013 r. w rzeźni, w związku ze stwierdzeniem substancji hamujących. Na zdjęciach, będących załącznikiem do protokołu PIW ukazano fragmenty półtuszy wołowych z naklejkami *Tymczasowo zajęte, data uboju 17.7.2013, nr sztuki 3*. W dzienniku badania brak jest zapisu o tymczasowym zajęciu mięsa wraz z narządami z tej sztuki. Zdjęcia ponadto nie ukazują narządów z krwi poddanej ubojowi, które również powinny być tymczasowo zajęte. Dane fotograficzne sprzeczne są z danymi zapisanymi w dzienniku badania poubojowego (opisane w literze b);
- f) dokumentacja uwidacznia, że wydane zostały dwie, różne decyzje odnośnie przydatności mięsa dla tej samej tuszy i narządów :
- w dzienniku badania poubojowego nie zawarto zapisu odnośnie oceny tuszy. Zapisano jedynie o wykorzystaniu mięsa na rynek krajowy i uznaniu za niezdatne płuc oraz wątroby i 3 kg innych elementów (decyzja nr 129/13 z 17.07.13, godz. 19⁴⁰. Zapis o wykorzystaniu mięsa na rynek krajowy można traktować jako wydanie oceny zdatnej;
 - 29 lipca 2013 r., sześć dni po otrzymaniu sprawozdania z badań, wydano kolejną decyzję, numer 129a. Decyzja dotyczyła uznania za niezdatne do spożycia tuszy i narządów, podczas, gdy narządów już nie było, co potwierdza dokumentacja z kontroli PIW. Decyzję wydał lekarz wyznaczony, który tego dnia (17 lipca) nie dokonywał badania i oceny poubojowej. Jednocześnie w jej uzasadnieniu przytoczył nieprawdziwe dane, a mianowicie *W dniu 17.07.2013 r. przeprowadziłem badanie poubojowe mięsa i stwierdziłem zawartość pozostałości przekraczające poziomy ustanowione zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym (dodatkowo wyniki laboratoryjne)*. W uzasadnieniu decyzji nie przytoczono danych ze sprawozdania z badań, nie wskazano również, co stwierdzono w badanej próbce, pochodzącej z tuszy, którą uznaje się za niezdatną do spożycia;

- g) w dzienniku badania poubojowego brak jest udokumentowania przeznaczenia mięsa uznanego za niezdatne do spożycia, z powodu obecności substancji hamujących, jako materiału K 1.

Nawiązując do pisma GLW⁷³, PLW w Kamieniu Pomorskim wystosował do nadzorowanej rzeźni pisemne wezwanie⁷⁴ do przedstawienia w PIW aktualnej informacji o faktycznym statusie zakładu, w związku brakiem dokonywania powiadomień IW o planowanych ubojach bydła. Wezwanie należy uznać za zasadne, gdyż od 30 września 2013 r., do dnia kontroli GIW podmiot nie dokonał żadnego powiadomienia o zaplanowanym uboju. Pismo sporządzone zostało nierzetelnie, gdyż PLW za podstawę prawną swego wezwania przywołał art. 6, ust. 2 rozporządzenia 852/2004. Przepis ten nie miał zastosowania do powyższej sytuacji. Ponadto wcześniejsze działania PLW w Kamieniu Pomorskim odnośnie informowania o planowanych ubojach bydła naruszają kryterium legalności. PLW 5 kwietnia 2013 r. wystosował do ww. podmiotu pismo zobowiązujące do przekazywania takich informacji, w którym m. in. napisał – *w związku z poleceniem Głównego Lekarza Weterynarii przekazany pismem (...) zobowiązuję podmiot do przekazywania informacji o planowanym uboju zwierząt z 24 godzinnym wyprzedzeniem*. Treść pisma niezasadnie sugeruje, że Główny Lekarz Weterynarii polecił podmiotom przekazywanie ww. informacji. Główny Lekarz Weterynarii nie kieruje pism służbowych do podmiotów poprzez powiatowych lekarzy weterynarii.

Ocena stanu faktycznego wynikającego z ustaleń kontroli w kontekście treści anonimowego pisma

1. W 2012 i 2013 r. ZWLW dokonywał kontroli Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kamieniu Pomorskim w zakresie prawidłowości sprawowania nadzoru nad ubojami bydła z konieczności realizowanymi przez rzeźnię „...”. Kontrola w 2012 r. zidentyfikowała wiele nieprawidłowości, choć nie wszystkie. Zaplanowana na 2013 r. kontrola PLW w Kamieniu Pomorskim przez ZWLW była w trakcie realizacji i została przerwana na okoliczność kontroli doraźnej GIW. Z ustaleń kontroli GIW wynika, że brak jest danych potwierdzających zasadność zarzutu odnośnie dokonywania skupu bydła padłego przez rzeźnię „...”. Dokonywano natomiast ubojów bydła z konieczności na terenie gospodarstw rolnych. Bydło poddawane takim ubojom w większości przypadków nie spełniało wymagań prawnych dla takiej formy uboju, gdyż głównie dotyczył bydła z różnymi urazami (kulawizny, uszkodzenia układu kostnego i nerwów po ciężkich porodach, złamania) oraz z objawami zalegania. Z ustaleń kontrolnych GIW nie wynika jednak żeby PLW w Kamieniu Pomorskim świadczył pomoc w skupie takiego bydła na rzecz rzeźni w Stuchowie lub działał na rzecz tego podmiotu.
2. Dokonane ustalenia, w oparciu o dokumentację WIW w Szczecinie, PIW w Szczecinie i PIW na terenie zakładu „...” nie potwierdzają aby pracownicy PIW w Szczecinie po godzinach pracy w Inspektoracie dokonywali badania przedubojowego lub poubojowego w „...”.
3. Zarzuty odnośnie płatnej pomocy przy projektowaniu rzeźni nie mogły być zweryfikowane przez kontrolującego na podstawie dokumentacji PIW

⁷³ Pismo z 3 IV 2013 r., znak GIWbż-507-14/13/(1)

⁷⁴ Wezwanie z 8 października 2013 r., znak PIW. 3207.HŻ.5010.35.2013

w Kamieniu Pomorskim, gdyż na etapie sporządzania projektów nie przedkłada się do organu nadzoru żadnej dokumentacji.

4. Dokonane ustalenia kontrolne odnośnie projektów technologicznych rzeźni bydła w _____ i rzeźni drobiu w _____ potwierdziły wadliwość ww. projektów. Projekt technologiczny rzeźni bydła w _____ został zatwierdzony w 2010 r., zatem sporządzanie projektu musiało być realizowane odpowiednio wcześniej. Okres ten nie był objęty ustaleniami kontrolnymi. Rzeźnia drobiu w Golczewie posiada projekt technologiczny zatwierdzony decyzją PLW. Podmiot nie składał jeszcze wniosku o zatwierdzenie, w związku z czym nie jest jeszcze objęty nadzorem PLW w Kamieniu Pomorskim. Z powodu nieprowadzenia przez podmiot działalności nie dokonano w nim weryfikacji ustaleń kontrolnych GIW.

CZEŚĆ II

Przestrzeganie zakazu określonego w art. 79 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 227, poz. 1505 z późn.zm.) w zakresie podległości służbowej w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Szczecinie oraz w Powiatowych Inspektoratach Weterynarii w Koszalinie, Nowogardzie i Świdwinie.

Art. 79 ustawy o służbie cywilnej stanowi, że w urzędzie nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Na podstawie analizy akt osobowych Pani Ireny Grupińskiej – kierownika magazynu technicznego ustalono, że p. I. Grupińska została ponownie zatrudniona w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Szczecinie z dniem 5.10.2011 r. na stanowisku kierownika magazynu technicznego. Umowa o pracę została zawarta między Inspekcją Weterynaryjną Wojewódzkim Inspektoratem Weterynarii w Szczecinie, reprezentowanym przez Pana lek. wet. Tomasza Grupińskiego a Panią Ireną Grupińską. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Do obowiązków p. Ireny Grupińskiej na zajmowanym stanowisku należy m.in. wykonywanie zadań zleconych przez Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii i jego Zastępcę oraz współuczestniczenie przy organizacji i obsłudze spotkań i szkoleń organizowanych przez Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii. – zakres czynności zatwierdzony przez Zachodniopomorskiego Lekarza Weterynarii i przyjęty przez pracownika p. Irenę Grupińską 6.10.2011 r. Poprzedni stosunek pracy trwający od 25.04.1977 r. (umowa o pracę z dnia 25.04.1977 r. pomiędzy Wojewódzkim Zakładem Weterynarii Oddział Terenowy w Gryfinie reprezentowanym przez Lekarza Weterynarii – Janusza Prosta a Panią Ireną Grupińską, uległ rozwiązaniu z dniem 30.09.2011 r. - na mocy porozumienia stron w związku z przejściem na emeryturę.

Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. z 2013 r. poz. 269), – urzędnikowi państwowemu przechodzącemu na emeryturę lub rentę inwalidzką przysługuje odprawa po dwudziestu latach pracy w urzędach - w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

Ponad trzydziestoletni staż pracy Pani Ireny Grupińskiej w Wojewódzkim Inspektoracie uprawniał, zgodnie z cyt. wyżej art., do przyznania odprawy emerytalnej w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

(dowód: część II akta kontroli, str. 1-11)

Pani Maria Hołody – starszy specjalista ds. pracowniczych oświadczyła, że oprócz Pani Ireny Grupińskiej – żony Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii nie występuje stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli. Wykaz osób zatrudnionych w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Szczecinie w 2012 i w 2013 r. oraz zestawienie umów zlecenia i o dzieło w 2012 i 2013 r.

(dowód: część II akta kontroli, str. 12-24)

Pan lek. wet. Zdzisław Czerwiński – Powiatowy Lekarz Weterynarii w Goleniowie z/s w Nowogardzie, w odpowiedzi na pismo kontrolującego p. Krzysztofa Misiaka – głównego specjalisty w Biurze Kontroli Głównego Inspektoratu Weterynarii oświadczył „...W Powiatowym Inspektoracie Weterynarii zatrudniona jest moja małżonka lek. wet. Danuta Czerwińska od 20.06.1981 r. nieprzerwanie i nie występuje bezpośredni stosunek podległości służbowej. Sprawa podległości była badana przez Główny Inspektorat Weterynarii – Biuro Kontroli w dniach 26-28.01.2011 r. oraz przez CBA – Delegaturę w Szczecinie. Przyjęto wyjaśnienia i nie wszczęto postępowania w sprawie. Od zakończenia kontroli w 2011 r. w przedmiotowej sprawie stan faktyczny nie uległ zmianie”.

(dowód: część II akta kontroli, str. 25-30)

Pani lek. wet. Anna Igiel – Powiatowy Lekarz Weterynarii w Świdwinie w odpowiedzi na pismo kontrolującego p. Krzysztofa Misiaka – głównego specjalisty w Biurze Kontroli GIW oświadczyła że „...osoby zajmujące kierownicze stanowiska nie są w związku małżeńskim, nie pozostają w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz nie pozostają w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli z sobą, ani z żadnym z pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Świdwinie”.

(dowód: część II akta kontroli, str. 31-35)

Pan lek. wet. Grzegorz Ptak – Powiatowy Lekarz Weterynarii w Koszalinie w odpowiedzi na pismo kontrolującego p. Krzysztofa Misiaka – głównego specjalisty w Biurze Kontroli GIW oświadczył że „...w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Koszalinie nie występuje stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli. Nie występuje również stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do osób zatrudnionych w ramach wyznaczeń”.

(dowód: część II akta kontroli, str. 36-41)

Na podstawie przedstawionych wyżej dokumentów należy stwierdzić fakt występowania stosunku podległości służbowej między małżonkami w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Szczecinie oraz w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Goleniowie z/s w Nowogardzie. Zatem naruszony został zakaz określony w art. 79 ustawy o służbie cywilnej. Zgodnie ze stanowiskiem Szefa Służby Cywilnej wyrażonym w piśmie z dnia 5.12.2012 r. skierowanym m.in. do wiadomości Wojewody Zachodniopomorskiego „...Wskazany przepis posługuje się pojęciem podległości służbowej, bez różnicowania go na bezpośrednią czy pośrednią podległość służbową, co oznacza, że ustawodawca wykluczył każdy stosunek podległości pomiędzy ww. osobami. Zakaz ten ma charakter bezwzględny, a więc

również w przypadku, gdy stosunek podległości powstaje między już zatrudnionymi pracownikami tzn. np. jeden z tych pracowników jest przełożonym drugiego – niezbędne jest doprowadzenie przez dyrektora generalnego urzędu do stanu zgodnego z treścią komentowanego artykułu. Należy przy tym podkreślić, że ww. zakaz dotyczy powstania stosunku podległości służbowej „w urzędzie”, a nie ogranicza się wyłącznie do zakazu powstania stosunku podległości służbowej między członkami korpusu służby cywilnej...”

Przestrzeganie przepisów ustawy o służbie cywilnej w zakresie nawiązania stosunku pracy w służbie cywilnej.

Zestawienie przyjęć i zwolnień w 2012 i 2013 r. – do dnia kontroli w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Szczecinie sporządzone na podstawie wykazów.

(dowód: część II akta kontroli str. 42-45)

Stan zatrudnienia na 30.09.2013 r. 129 osób

Wyszczególnienie wg statusu zatrudnienia	2012 r.		2013 r.	
	Przyjęcia	Zwolnienia	Przyjęcia	Zwolnienia
Korpus służby cywilnej	3	3	2	1
Osoby nieobjęte mnożnikowym systemem wynagradzania	5	4	1	0
Ogółem	8	7	3	1

Po analizie dokumentów z 5 naborów przeprowadzonych w okresie objętym kontrolą i 1 naboru przeprowadzonego w 2011 r. na stanowisko inspektora weterynaryjnego ds. higieny środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, na które z dniem 1.06.2011 r. zatrudniony został lek. wet. Cezary Wernikiewicz, stwierdza się, że wszystkie osoby zatrudnione w wyniku przeprowadzonych naborów spełniały wymagania określone w art. 4 ustawy o służbie cywilnej. Spełnienie wymogu, o którym mowa w art. 4 ust. 3 było udokumentowane oświadczeniami kandydatów o nieskazanym prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. Poza oświadczeniami, jeden z kandydatów na stanowisko inspektora weterynaryjnego - Pan Cezary Wernikiewicz do dokumentów aplikacyjnych dołączył informację sporządzoną w dniu 5.11.2009 r. przez Punkt Informacyjny Krajowego Rejestru Karnego w Płocku przy Sądzie Okręgowym, że nie figuruje w Krajowym Rejestrze Karnym.

(dowód: część II akta kontroli str. 60).

W trakcie kontroli w dniu 11.10.2013 r. Wojewódzki Lekarz Weterynarii wystąpił do Punktu Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego w Szczecinie przy Sądzie Rejonowym o udzielenie informacji dotyczącej Pana Cezarego Wernikiewicza. Informacja z 15.10.2013 r. potwierdza, że nie figuruje on w kartotece karnej Krajowego Rejestru Karnego

(dowód: część II akta kontroli str. 62)

Dokumentacja z naboru na stanowisko inspektora weterynaryjnego Pana Cezarego Wernikiewicza.

(dowód: część II akta kontroli str. 46-78)

- 1) Wszystkie ogłoszenia o naborach były:
 - publikowane w Biuletynach Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Szczecinie,
 - zawarte w ogłoszeniach wymagania „niezbędne” i „dodatkowe” były zgodne z wymaganiami „niezbędnymi” i „dodatkowymi” zawartymi w opisach stanowisk pracy, na które przeprowadzony był nabór.
- 2) Wyniki naborów były również publikowane na stronach Biuletynu KPRM. W jednym przypadku, naboru na stanowisko inspektora weterynaryjnego, na które zatrudniono p. Cezarego Wernikiewicza, nie opublikowano wyniku naboru w Biuletynie Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Szczecinie. Pozostałe wyniki zostały opublikowane w Biuletynie.
- 3) Dwa protokoły z naborów nie zawierały liczby ofert niespełniających wymogów formalnych, co stanowi naruszenie art. 30 ust. 2 pkt 2 ustawy o służbie cywilnej.
(dowód: część II akta kontroli str. 140 i 176)
- 4) Nie stwierdzono przypadków zatrudnienia na stanowisku innym niż wskazane w ogłoszeniu.
- 5) Bezpośredni przełożeni wywiązali się z obowiązku zapoznania nowo zatrudnionych członków korpusu służby cywilnej ze sposobem dokonywania pierwszej oceny oraz terminem złożenia sprawozdania, a także w przypadku zatrudnienia na stanowisku starszego inspektora weterynaryjnego, pracownika niepodlegającego pierwszej ocenie, z kryteriami oceny oraz terminem jej sporządzenia.
Dokumentacja z naborów na stanowiska, na które zatrudniono: p.p. I. Melasy, P. Marciniaka, K. Kuzię, G. Cybulska i Panią J. Kusyk
(dowód: część II akta kontroli str.79-207)

Wypłata nagród i premii pracownikom Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynaryjnego.

Na podstawie akt osobowych i informacji uzyskanej od Głównej Księgowej ustalono, że decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego, podjętą w uzgodnieniu z Głównym Lekarzem Weterynarii w grudniu 2012 r. przyznane zostały nagrody dla Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii i Jego Zastępcy. Pismo o wysokości przyznanych nagród z dnia 21.12.2012 r. - (dowód: akta kontroli str. 208). Nagrody te zostały wypłacone w styczniu 2013 r. Główna Księgowa wyjaśniła, że „...w grudniu 2012 r. środki na wynagrodzenia zostały zamówione na dzień 21 grudnia. Do ostatniej chwili nie wiedzieliśmy czy nagrody będą przyznane. Została podjęta decyzja o wypłacie wynagrodzeń oraz nagród dla pracowników do wysokości limitu. W dzień wypłaty tj. 21 grudnia otrzymaliśmy pismo przyznające nagrody dla Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii oraz Zastępcy. Nagrody te zostały wypłacone w styczniu 2013 r.”

(dowód: akta kontroli str. 209)

Wojewoda Zachodniopomorski w 2013 r. tj. do dnia kontroli nie przyznał nagród Wojewódzkiemu Lekarzowi Weterynarii i Jego Zastępcy, natomiast pracownikom wypłacono nagrody na łączną kwotę 111.520,00 zł. Wypłata miała miejsce w czerwcu 2013 roku - średnia kwota na 1 etat - 885 zł. -

(dowód: część II akta kontroli str. 18-22)

Wyjazdy służbowe Pana Tomasza Grupińskiego - Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w latach 2012 -2013 (do dnia kontroli).

W 2012 r. dla Pana Tomasza Grupińskiego wystawiono 30 delegacji służbowych krajowych oraz 2 delegacje służbowe zagraniczne. W ramach tych 32 delegacji zostało rozliczonych 17. Pozostałe delegacje były delegacjami bezkosztowymi. Natomiast w 2013 r. dla Pana Tomasza Grupińskiego, do dnia 07.10.2013 r. wystawiono 30 delegacji służbowych krajowych oraz 2 delegacje zagraniczne. W ramach tych 32 delegacji rozliczono 21 delegacji. Pozostałe delegacje nie generowały kosztów.

Kontrolujący dokonali analizy wszystkich wyjazdów służbowych pod kątem ich celowości, na podstawie udostępnionych *Poleceń wyjazdów służbowych* oraz załączonych do nich dokumentów. Na jej podstawie ustalono, że wszystkie delegacje dla Zachodniopomorskiego Lekarza Weterynarii podpisane były przez Wojewodę Zachodniopomorskiego. Każdorazowo do wniosków dołączane były wszelkie pisemne dokumenty potwierdzające zasadność uzyskanej zgody, niezależnie czy były to delegacje kosztowe czy bezkosztowe.

Delegacje kosztowe dla Pana Tomasza Grupińskiego dotyczyły jego uczestnictwa w:

- a) pracach zespołu powołanego przez Głównego Lekarza Weterynarii, który zajmował się projektem ustawy o nowej Inspekcji Weterynaryjnej;
- b) cyklicznych spotkaniach wszystkich Wojewódzkich Lekarzy Weterynarii organizowanych przez Głównego Lekarza Weterynarii;
- c) konferencji „Fokus on food” organizowanej cyklicznie zgodnie z zawartą umową dotyczącą współpracy pomiędzy stroną polską i szwedzką, w zapewnieniu bezpieczeństwa produkcyjnego żywności obu krajów;
- d) naradach prowadzonych w ramach współpracy na podstawie wspólnego oświadczenia Wojewódzkich Lekarzy Weterynarii z województwa zachodniopomorskiego i lubuskiego (strona polska) oraz Krajowego Lekarza Weterynarii z Landu Brandenburgia (po stronie niemieckiej). Spotkania miały na celu zapobieganie oraz zwalczanie chorób zwierzęcych występujących w rejonie przygranicznym;
- e) konferencjach na których omawiana była sytuacja w weterynarii.

Delegacje bezkosztowe dla Pana Tomasza Grupińskiego dotyczyły:

- a) pełnienia przez dwie kadencje funkcji organu – Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej (od lipca 2005 do czerwca 2013);
- b) pełnienia od czerwca 2013 r. obowiązku Przewodniczącego Komisji ds. Rządowej Administracji Weterynaryjnej Krajowej Rady Lekarsko – Weterynaryjnej;

W każdym takim przypadku koszty delegacji pokrywane były przez Krajową Izbę Lekarsko – Weterynaryjną.

W trakcie kontroli nie stwierdzono wykorzystywania samochodów służbowych do celów prywatnych.

(dowód część II akta kontroli str. 210-260)

Korzystanie z samochodu służbowego przez Pana Wojciecha Małeckiego Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kamieniu Pomorskim w latach 2012 – 2013 (do dnia kontroli).

W Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Kamieniu Pomorskim korzystanie z samochodów służbowych reguluje *Zarządzenie Nr 1/2008 Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kamieniu Pomorskim z dnia 15 stycznia*

2008 r. w sprawie wykorzystania służbowych samochodów w PIW w Kamieniu Pomorskim. Zapisy tego dokumentu między innymi umożliwiają pracownikom wykorzystywanie samochodów służbowych do celów prywatnych za odpłatnością oraz do przejazdów między stałym miejscem zamieszkania i miejscem pracy za zgodą Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kamieniu Pomorskim. W obu przypadkach, wartość nieodpłatnego świadczenia (w związku z powstaniem obowiązku podatkowego) oraz odpłatnego ustala się na warunkach umowy cywilnoprawnej.

Kontrolujący ustalili, że Pan Wojciech Małecki w latach 2012 – 2013 (do dnia kontroli) korzystał z samochodu służbowego marki VW Touran o numerze rejestracyjnym ZKA 04215 w celach służbowych, prywatnych oraz do przejazdów pomiędzy stałym miejscem zamieszkania i miejscem pracy.

Podczas wykonywania czynności kontrolnych stwierdzono, że:

- Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii w Szczecinie Pan Tomasz Grupiński upoważnił Pana Wojciecha Małeckiego do prowadzenia samochodu służbowego marki VW Touran ZKA 04215 (zgodnie z § 1 pkt 3 Zarządzenia);
- pan Wojciech Małecki, zgodnie z zapisami § 2 pkt 4, 5 i 6 Zarządzenia Nr 1/2008 zawarł umowę cywilnoprawną, w której ustalono sposób garażowania samochodu służbowego, sposób obliczania obowiązku podatkowego wynikającego z nieodpłatnego świadczenia, sposób obliczania kosztów podlegających zwrotowi w przypadku korzystania z samochodu służbowego w celach prywatnych oraz sposób dokumentowania tych wyjazdów. Umowa po stronie pracodawcy została podpisana przez Główną księgową Panią Iwonę Stefańską. Kontrolujący ustalili, że Pani Stefańska nie posiadała upoważnienia do występowania w tym przypadku w imieniu pracodawcy. Posiadała upoważnienie wydane przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Szczecinie Pana Tomasza Grupińskiego do podpisywania i rozliczania poleceń wyjazdów służbowych oraz do wyrażania zgody na używanie prywatnego samochodu do celów służbowych. Powyższe potwierdził Pan Tomasz Grupiński, który w wyjaśnieniach informuje, że: *"Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii nie wydawał żadnych innych upoważnień Głównej Księgowej PIW Kamień Pomorski, w tym również na zawarcie umów w zakresie wykorzystywania samochodu służbowego do celów prywatnych"*.
- jazdy samochodem służbowym w latach 2012 – 2013, zarówno służbowe jak i prywatne, były ewidencjonowane w kartach drogowych. Sposób prowadzenia kart drogowych nie budzi zastrzeżeń. W przypadku wyjazdów prywatnych zwracane były na rachunek bankowy jednostki koszty zużytego paliwa, zgodnie z wycliczeniem przedstawionym w karcie drogowej. Co miesiąc sporządzane były zestawienia kosztów eksploatacyjnych samochodu, w celu ustalenia obowiązku podatkowego Pana Wojciecha Małeckiego;
- na podstawie sporządzonych zestawień w latach 2012 i 2013 potrącano z wynagrodzenia Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kamieniu Pomorskim Wojciecha Małeckiego zaliczkę na podatek dochodowy z tytułu nieodpłatnego świadczenia.

W związku z powyższym stwierdza się, że Pani Iwona Stefańska, podpisując umowę cywilnoprawną w imieniu pracodawcy z Panem Wojciechem Małeckim, działała bez upoważnienia, niezgodnie z art. 3¹ § 1 Kodeksu pracy (Dz. U. 1998, Nr 21, poz. 94, ze zm.), którego treść brzmi: *za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną czynności w sprawach z zakresu prawa pracy dokonuje osoba lub*

organ zarządzający tą jednostką albo inna wyznaczona do tego osoba. Czynności wynikające ze stosunku pracy dla Powiatowego Lekarza Weterynarii z Kamieniu Pomorskim, zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287 ze zm.) wykonuje Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii.

Stwierdza się również, że Pan Wojciech Małecki, jako kierownik jednostki, nie wypełnił obowiązku prawidłowego dokonania czynności prawnej, polegającej na zawarciu umowy cywilnoprawnej ze swoim pracodawcą lub osobą przez niego upoważnioną.

(dowód część II akta kontroli str. 261-724)

**Wnioski z przeprowadzonej kontroli w zakresie zarządzania zasobami
ludzkimi i materialnymi w WIW Szczecin oraz
w jednostkach nadzorowanych.**

- 1) W Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Szczecinie zatrudniona jest żona Pana Tomasza Grupińskiego, Pani Irena Grupińska, natomiast w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Goleniowie z/s w Nowogardzie zatrudniona jest żona Pana Zdzisława Czerwińskiego – Pani Danuta Czerwińska.
Działanie to jest nieprawidłowe pod względem legalności.
- 2) W Powiatowych Inspektoratach Weterynarii w Koszalinie i Inspektoracie w Świdwinie nie występuje stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli. Działanie to jest zgodne pod względem legalności.
- 3) Pan Cezary Wernikiewicz zatrudniony w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii na stanowisku inspektora weterynaryjnego nie jest osobą karaną – nie figuruje w Krajowym Rejestrze Karnym. Działanie to jest zgodne pod względem legalności.
- 4) Panu Tomaszowi Grupińskiemu – Zachodniopomorskiemu Wojewódzkiemu Lekarzowi Weterynarii i Jego Zastępcy – Pani Iwonie Kalisiak, decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego z 21.12.2012 r. zostały przyznane nagrody pieniężne, których wypłata miała miejsce w styczniu 2013 r. Działanie to jest nieprawidłowe pod względem rzetelności. Do dnia kontroli Wojewoda Zachodniopomorski nie przyznał ww. osobom nagród.
- 5) Wszystkie wyjazdy służbowe Pana Tomasza Grupińskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, były celowe a *polecenia wyjazdów służbowych* podpisywane przez Wojewodę Zachodniopomorskiego. Działanie to jest prawidłowe pod względem legalności oraz celowości.
- 6) W Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Szczecinie nie wykorzystywano samochodów służbowych do celów prywatnych. Działanie to jest prawidłowe pod względem gospodarności.
- 7) W Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Kamieniu Pomorskim kierownik jednostki korzysta z samochodu służbowego do dojazdów do pracy i do domu, a także w celach prywatnych, na podstawie umowy cywilnoprawnej podpisanej po stronie pracodawcy przez osobę nieuprawnioną. Wojewódzki Lekarz Weterynarii nie wydał zgody na korzystanie z samochodu służbowego do celów prywatnych. Działanie to jest nieprawidłowe pod względem legalności oraz gospodarności.

W związku z wykazanymi nieprawidłowościami w zakresie realizacji przez WIW w Szczecinie kontroli podległych jednostek oraz nieprawidłowości w sprawowaniu nadzoru nad rzeźnią , przez PLW w Kamieniu Pomorskim polecam :

- 1) Przeprowadzić w WIW w Szczecinie szkolenie dla pracowników realizujących kontrole podległych powiatowych lekarzy weterynarii w oparciu o ustawę z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej. Podczas szkolenia zwrócić szczególną uwagę na następujące zagadnienia :
 - podstawy prawne do realizowania kontroli, w związku z ustawą o Inspekcji Weterynaryjnej;
 - planowanie tematów kontroli w kontekście kontroli urzędowych jakie mają realizować podlegli powiatowi lekarze weterynarii, z uwzględnieniem sekcji działalności z załącznika III do rozporządzenia 853/2004;
 - analiza przedkontrolna i program kontroli;
 - dokumenty pomocnicze podczas realizacji kontroli (wyjaśnienia, oświadczenia, protokoły, opinie, notatki służbowe);
 - sposób dokumentowania ustaleń kontroli;
 - kryteria realizacji kontroli oraz sposoby ich uwidocznienia w dokumencie z kontroli;
 - istotne treści wystąpienia pokontrolnego lub sprawozdania z kontroli, w związku z zapisami zawartymi w art. 36, ust. 2, art. 46, ust. 3 i art. 51, ust. 4 ustawy o kontroli w administracji rządowej;
 - dokumentowanie kontroli w kontekście zapisów ustawy o języku polskim (Dz U z 1999 r. nr 90, poz. 999 z późn. zm.) , w szczególności art.3, ust. 1, pkt 1 oraz ust. 2 i art. 4, ust. 3 i 5.
- 2) Od PLW w Kamieniu Pomorskim wyegzekwować :
 - aby w zespołach merytorycznych zatrudnione były osoby posiadające wymagane prawem kwalifikacje dla danego stanowiska pracy;
 - posiadanie projektu technologicznego przez rzeźnię „ ” zgodnego ze stanem prawnym na czas dokonania jego zatwierdzenia przez organ, uwzględniającego uwagi zawarte w niniejszym sprawozdaniu;
 - posiadanie przez podmiot procedur HACCP zgodnych z art. 5 rozporządzenia 852/2004 i załącznikiem II, sekcja II rozporządzenia 853/2004.
- 3) Podjęcie działań zmierzających do przestrzegania w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Szczecinie zakazu określonego w art. 79 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 277, poz. 1505 ze zm.) tj. występowania stosunku podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.
- 4) Zwiększenie nadzoru Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Szczecinie pod kątem przestrzegania zakazu, o którym mowa wyżej w stosunku do jednostek nadzorowanych przez ten organ.
- 5) Zwiększenie nadzoru Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Szczecinie nad sposobem zarządzania majątkiem rzeczowym ruchomym w jednostkach nadzorowanych przez ten organ.
- 6) Zwiększenie nadzoru Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Szczecinie nad sposobem wydatkowania środków przez Powiatowych Lekarzy Weterynarii,

a w szczególności zwrócić uwagę czy wydatki przez nich ponoszone są zgodne z zasadami wymienionymi w art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r., nr 157, poz. 1240 ze zm.) tj. czy są ponoszone w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Informację o sposobie wykorzystania wniosków i realizacji powyższych zaleceń proszę przesłać do grudnia 2013 r.

Zgodnie z art. 52, ust. 5 ustawy z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przesłać stanowisko dotyczące treści sprawozdania, co nie wstrzymuje realizacji ustaleń kontroli.

W piśmie przewodnim proszę przywołać znak sprawy z niniejszego sprawozdania.

Warszawa, ..29... listopada 2013 r.

GŁÓWNY LECYKARZ WETERYNARII
Polski Związek